

DOMOLJUB



Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 80 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeliške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petitvrsta (šestina „Domoljube“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 26 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust — Reklamne notice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet pošto-hranilničnega urada št. 824.797. *****

Štev. 24.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1905.

Leto XVIII.

P. n. deželnozborskim volilcem

kmetskih občin v sodnih okrajih
Kočevje, Ribnica in Velike Lašče.

Volivci!

Dne 4. januarja 1906. imate izvoliti novega poslanca za deželni zbor, naslednika vašemu nepozabnemu Primožu Pakižu.

Na veličastnem zaupnem shodu Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani dne 27. novembra t. l. se je po navetu zastopnikov vašega okraja **soglasno** proglasil kandidatom gospod

dvorni svetnik Fran Šuklje,

državni poslanec, posestnik itd. v Kandiji pri Rudolfovem.

Izkažite mu dne 4. januarja zaupanje, koje v polni meri zasluži. Izkažite zajedno, kakor že tolikokrat, zaupanje ljudski stranki, ki ne pozna drugega stremjenja, nego za blagor in napredek ljudstva!

Volivci! Istega dne 4. januarja **polnoštevilno** na volišče in volite **soglasno** našega kandidata gospoda

dvornega svetnika Fr. Šukljeja.

Z velikim številom svojih glasov pokažite z novo mo-

ško politično zavednost svojega okraja, ki je v ponos celi deželi.

V Ljubljani, dne 16. grudnia 1905.

Osrednji volivni odbor Slovenske Ljudske Stranke:

Dr. Ivan Šusteršič,
tč. načelnik.



Ob novem letu.

V nekaterih dneh stopi „Domoljub“ v devetnajsto leto svojega življenja. — Včasih so naše fante z devetnajstim letom klicali k vojaškemu naboru, kjer so jih preiskali, če so že dovolj trdni za cesarsko službo in obrambo domovine. Sedanji rod je že toliko opešal, da se to novačenje vrši še le v dvajsetem letu. No „Domoljub“ je še stare korenine, zato je že z devetnajstim letom popolnoma dorasel in zrel mož. Že dosedaj je bil krepak mladenič, ko je vsakih štirinajst dni ubiral pot preko slovenske domovine. Poslej hoče vsak teden med drago mu slovensko ljudstvo, kjer bo kot doslej s svetom, podukom in odločno besedo deloval za versko, narodno in gospodarsko probujanje slovenskega naroda. Naše ljudstvo hitro napreduje in se veselo razvija, tako da sosedni narodi z občudova-

njem priznavajo plemenite napore tega malega naroda za vsestranski napredek. Pri tem pa potrebuje to vrlo ljudstvo zanesljivega svetovalca in voditelja, ki gre vedno značajno in neustrašeno naprej z zastavo v roki, na kateri se blesti napis: vse za vero in domovino. In tak voditelj je bil dosedaj „Domoljub“ in tak hoče ostati tudi v prihodnje. On se spremeni le v toliko, da bo v bodoče z dvakratno skrbjo in dvojno vnemo deloval za blaginjo slovenske domovine. Zato pa upa, da bo tudi v prihodnje našel tako odprta srca in toliko odkritosrčne naklonjenosti kot dosedaj. Križem domovine, po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, povsod so ga z veseljem pozdravljali, kadarkoli je priromal s polno torbo koristnih naukov in zanimivih novic pod domačo streho. Naj bo tako tudi v prihodnje. Sotrudniki, ki so ga dozdej tako zvesto podpirali s svojim dopisovanjem, obetajo, da mu tudi zanaprej zvesti ostanejo. Pristrčna jim hvala za to! Najlepše plačilo za ves trud uredništva in sotrudnikov pa bo, če stari naročniki zvesto vstrajate in še novih pridobite „Domoljuba“. Četudi nekoliko dražji, bo pa tem marljivejši zagovornik pravic in koristi svojih prijateljev, katerim ob sklepu starega leta želi prav vesele božične praznike in srečno novo leto!



Kotiček za a. p. in p.

Ne? ali je poskusil kdo, kakor onih deset, brez alkohola? Vidite, dokler ne poskusite, ne morete reči, da brez „pijače“ ne gre. — Pa vam bom še od enega povedal, ki je poskusil.

Mojster Radič je ravno pospravil obličje in žago in hotel oditi, ko ga zadrži žena čevljarja Strela, kateri se je že prej videlo, da ima nekaj na srcu in na jeziku:

„Ali res vi ne pijete ne kapljice več?“

Ko ji Radič pove, da je že 5 mesecev zapisan v družbo treznosti in sicer med cele abstinence, zdihne ona: O ljubi Radič, pregovorite še mojega moža, da se zapiše, saj sta skup v šolo hodila. Grozno gre naša hiša nazaj. Saj ne, da bi bil on pijenec, Bog varuj. Pa zjutraj par štamperlov, predpoldne vrček ali dva, zvečer par politrčkov, pa pride vmes kak tak umerit čevlje, pa stopita tja-le k Švederbirtu. In zjutraj težko vstane, popoldne težko dela, ljudje godrnjajo čez slabše dele, ali če ni narejeno, on čez majhen zaslužek, pa še tisto zneso tja. Oh, ko bi ga vi kako na svojo stran!

Radič en čas misli, potem pa se čisto na tiho nekaj zmenita.

Čez nekaj dni pride mizar po opravku k Švederbirtu, kjer so bili zbrani kakor po avadi mojstri pri svoji mizi. Strel, že nekoliko trd, mu kliče: No, mojster žaga, ti sirota vodopivska, ná, beš pil!

Resno odgovori Radič: Kako mereš táko ziniti, saj veš, da sem besede dal!

Bebebebe! Beseda góri, beseda doli, prost mož stavi, kar sam hoče!

Jaz držim besedo! reče Radič, seveda, ti je ne bi mogel, te je premalo moža!

Kaj koga, skoči po kercu Strel, vdari po mizi, da vrčki odskočijo, pa vpije: Če le hočem, bolj kot ti, jaz mož! Greš stavit?

Tovariši se mu smejejo, on pa le stavo ponuja.

No, dobre, reče Radič, stavimo, da tri mesece ne zdržiš brez pijače, stavim 50 kron!

Danes tri mesece bo tukaj velika pijača, vpijejo tovariši, kder dobi, plača za nas, ki smo priče!

Nak, reče mizar, kot abinent ne plačujem za tako pijačo; če zgubim, dam 50 kron njegovi dobri ženi, bo vesela, ko bo mož zopet enkrat dobro zaslužil (Strel je takrat v zadregi v tla pogtedal), če pa jaz dobim, pa pojde denar v namen, ki ga bo zvedel same g. župnik.

Nekoliko pogodrnjajo drugi, pa le prikimajo. —

Zdaj so se začeli hudi časi za Strela. Žeja, ta presneta žeja, in pa tista veja tam

nasproti! Pa mož je hotel ostati. Če ga je pa skušnjava le preveč morila, je pa bolj po podplatih vdaril. Seveda, k Švederbirtu ni smel, saj se mu je še tako zdelo, da sliši smeh tovarišev od tam. Zato pa je naredil marsikak par svetlih čevljev, ki bi bil sicer še dolgo kot usnje v kotu ležal.

Cudno to, je rekel sam sebi čez nekaj dni, ali se je moja Léna pomladila ali kaj, tako se ji obraz sveti in pa kako dobro kuha, že komaj čakam poldneva.

Nedelje se je pa le bal, kaj bo cel dan počel. To je vedel pa tudi Radič, in mu koj po maši rekel: Ali greš popoldne z menoj na Stari grad? Rad je sprejel vabilo Strel in kar čudil se je, da Radič toliko vé. Skoro vse cvetlice je poznal ob potu, in mu pokazal njih posebnosti in lepoto, katerih Strel še nikdar prej opazil ni bil. In kako je poznal zgodovino, ne le Starega gradu, in kako je vse vedel, kaj se po svetu godi, in o zavarovanju za starost in o enaki velivni pravici. Ko pa je prišel domu in pripovedoval vesel ženi in strmečim otrokom, je sklenil: Lepo je bilo, v nedeljo pojdemo pa pojdemo vsi skozi gozd na Stari grad.

Ženi je bil koj prvi dan o stavi povedal pa ona je bila neverjetne z glavo zmajala, in zgubljenih 50 kron obžalevala. On pa hud: Boš že vidila, jaz sem kerlc če čem, pa držim kot železo! Po'em pa o tem nista več govorila, Strel je pridno delal in vse hiša se mu je zdela nekako praznična in vesela.

Necega dne, ko zopet žvižga in razbija po podplatih, pogleda memogrede gospod župnik skozi okno: No, majstor Strel, vi pa delate kakor za stavo, kaj se pa tako mudi? E, pravi Strel, saj je tudi res stava, gotovo ste slišali, pa pride skušnjavec, pa bolj hitro udarim da ga ne slišim. Prav imate, pa še meni pomerite par škornjev, pa močnih, za zimo, in če bo treba po snegu in v hribe, pa si bom mislil: pri teh škornjih je Strel skušnjavca premagal, pa bom tudi jaz nevoljo premagal, če bo hotela nagajati.

Glejte si no, je mislil za župnikom Strel, kako sva se lahko in lepo pomenila, vse ložje kot včasih.

Teden za tednom je minil. Mojster Strel je besedo držal in kmalu videl, da ni nobena težava živeti brez alkohola, ko so prve bolečine premagane, namreč da je veliko lepše in mirnejše življenje. Tako lepih nedelj on in njegova družinica prej še poznali niso. Če pa ni bilo za izprehod, pa sta se kaj pomenila z Radičem ali pa je prebiral knjige in časopise zlasti tudi o alkoholizmu. In kmalu je iz srca pritrjeval Radiču, ki je govoril: Zdržnost od vse opojne pijače prinese srečo, zadovoljnost, zdravje, blagostanje in mir. Zmernost vse to v nevarnost postavi, nezmernost pa vse to

vniči. Naročil si je „Domoljuba“ in z Radčem skupaj „Piščalko“.

Sprememba v Strelovi hiši, njegova prijetnost, zadovoljnost in družinska sreča pa ostala skrita. Razvedelo se je.

Marsikak mojster in gospodar je spoznal da tudi njemu ni treba tako pogosto zamakati, in tista „miza“ pri Švederbirtu bila čimdalje bolje zapuščena.

Kar pride dekla klicat čevljarja k gostilničarju in naj kar mero seboj prinese.

Švederbirt je bil močno sladak in Strel je moral umeriti par najboljših lovskih škornjev. Trideset kron bo skoraj malo, reče Strel.

Ná, tukaj je štirideset, samo dobro reži, zraven pa položi gostilničar še petdesetak in bolj na tiho reče: „To-le ti spravi, pa vrzi Radiču tisto stavo, pa prid zopet na pivo. Ne bodi norec, in pusti stega Radiča, pa k meni pridi, sicer se na trg naleze te neumnosti. Pa te med nama ostane. Jutri bo sveže pivo, in ne boš plačal. Na, spravi, pa molči, pa pojdi zdaj.“

Strel sedi kakor trd, gleda denar in prsti gibljejo. Kar se domisli na župnikov škornje. Skušnjavec, živ, stoji pred njim. On pa vdari, kar po kolenih, pa skoči na noge. „Ne beš Jaka, če je moj zgleđ tolike storil da tudi drugi ne pijo več, ne prelomim sede, da bi druge zapeljal. Obdržite svoj denar, jaz ostanem abinent, ne zavoljo stava ampak vsled prepričanja in še danes napišem.“

Ko Švederbirt vidi odločni obraz čevljarjev, se zakrohota, odpre vrata in zavpije: Moja hiša je za pametne ljudi, ne za norce. Vaš h čevljev ne potrebujem. Strelu pa se ni zdelo vredno odgovoriti. Odsel je mirno v zavesti, da je dobro in srčno delo storil.

Zapisal se je kot zaveden abinent, in kmalu se je zvedel tudi Švederbirtov poskus. Dekla, ki je poslušala, ga je izblebetala. Ljudje so začeli misliti, in marsikak mož in mladenič je začel iskati družbe Radičeve in Strelove.

Ko pa so minili tisti trije meseci, so naredili ti prijetli prvi shod abinentov, shoda Celih abinentov sicer ni bilo čez tucat, pa pomagalo je tudi tistim, ki še niso imeli korajže se decela odpovedati pijači, tiste redno vsakdanje in nedeljske popivanje je skoro minilo in abinentje niso več vrljali za bedake. Ko pa sta šta po shodu tiste večer Radič in Strel proti domu in je Radič stopil k Strelu v hišo, da odda zgubljen stavo rečeta: „N kakor ne vzemem ne ene krone. Jaz sem Tebi dolžan, da ti povrni ne morem.“

„Nisi meni dolžan ampak glej, svoji ženi; ona je mene prosila, in ž njo sva se zmenila, da te spravim do stave in ona ti denar prihranila. Je bila sicer zvižga, pa

menda ne pregrešna. Denar je njen, in ti nama ne zameri!"

Strel pa objame svojo ženo in poda roko prijatelju in reče: Naj mi Bog ohrani ljubo ženo in zvestega prijatelja, in pa trdno voljo, da ostanem tudi za naprej mož — beseda.



Političen pregled.

Iz državnega zbora.

Zadnje zasedanje državnega zbora, ki se je začelo z Gavčevo izjavo o volivni premembi za državni zbor, je velezanimivo. Tu vidimo, kako se zvijajo oni stanovi, ki so imeli do sedaj preveč pravic pa premalo dolžnosti in kako obupni so njihovi glasovi po srečnih starih časih. Nad vse čudno se jim zdi, kako je mogel že sedaj nastopiti voditelj avstrijske vlade ministerski predsednik Gavč in povedati željo vladarjevo, da dá državi splošno in enako volivno pravico ter razburjene množice pomiri s tem, da jim da pravico, po svojih zastopnikih sodelovati pri javni zakonodaji. Po Gaučevem govoru se je oglasila cela vrsta govornikov, ki se izrazili svoje želje o novem volivnem redu. In kaka izprememba. Mnogim izmed onih, ki so pred par meseci glasovali proti nujnosti predloga za splošno in enako volivno pravico, so se odprle sedaj oči in so govorili sedaj tudi za razširjenje volivne pravice na najširši podlagi. V imenu naših poslancev je govoril poslanec Šuklje, katerega je zbornica z velikim zanimanjem poslušala. Gospod Šuklje je zaklical zbornici, da jih sedaj ne bo več 114 v zbornici, da bi nasprotovali kakor zadajšč.

Splošna in enaka volivna pravica pred gosposko zbornico.

Vse drugače nego v poslanski zbornici, pa so sprejeli Gavčevo izjavo o splošni in enaki volivni pravici v gosposki zbornici, kateri se morajo predložiti vsi sklepi poslanske zbornice, odkoder potem romajo na cesarjevo mizo v podpis. Visoki mogočnejši, zastopniki imenitnih rodbin in velikih posestev, nositelji zlatih redov in slavnih imen so se zbrali v mogočno bojno vrsto, da ohranijo svoje predpravice. Graf Tun, ki je kot ministerski predsednik že sam imel v roki usodo Avstrije, je nastopil proti Gavču, da ga podere. Za njim se se oglasili še drugi stari in liberalni mogočnejši in vsi vpili proti enaki volivni pravici. Še nikdar niso bili tako živahni, kakor sedaj, ko se govorili za svoje predpravice.

Ljubljanski škof za pravice ljudstva.

In v to zastarelo zbornico je zavelo vendar nekaj pomladne sapa. Bil je ljubljanski

ski knez in škof, ki je z odločnim dejanjem pokazal, da mu knežja čast ni vzela smisla in čuti za ljudske zahteve: Odstopil je od stranke onih, ki so govorili proti splošni in enaki volivni pravici, ter tako dejanske pokazal na najjasnejši način svoje mnenje. To je tisti knez in škof, ki je tedaj, ko so na Kranjskem ljudski zastopniki povzdignili svoj glas za splošno in enako volivno pravico, mirno izjavil da tudi svoje politiške predpravice rad odda ljudstvu, če se s tem ustrezne koristni in pravični volivni preesnovi. To je torej tisti nevarni in nenasitni „klerikalizem“, o katerem tako robne naši liberalci.

Kaj dela državni zbor.

Ko se je v zbornici končala razprava o volivni izpremembi uložil je dr. Šušteršič in njegovi tovariši vprašanje na železniškega ministra glede podaljšanja dolenske železnice skozi Belokrajino na Hrvaško. To vprašanje je že našlo zanimanje tudi med merodajnimi krogi in upati smemo, da se v doglednem času izpolnijo vroče želje Belokranjcev. Poslanec Šuklje se tudi za to stvar z vsemi močmi poteguje. Pred kratkim je bil na Hrvaškem, kjer se je posvetoval z merodajnimi trgovskimi krogi, in v Reki, kjer je tudi stopil v dogovor z županom in večjimi trgovci. In sedaj je zopet na Dunaju, v zvezi s svojimi tovariši na delu, da bi ugladil pot na najvišjem mestu. Dalje je začel v zbornici zopet delovati obrtni odsek, o katerem smo svoj čas obširno govorili. Začel je z razpravo o zadrugah in upa še pred božičnimi počitnicami končati svoje delo. V nadaljnih sejah se je razpravljalo o predlogu nekaterih poslancev, ki zahtevajo, da se loči Avstrija od Ogerske in naj nimata nič drugega skupnega nego vladarja. Isti zahtevajo, da se Dalmacija združi s Hrvaško, ki naj postane potem samosvoja. Nate je dalmatinski poslanec Perič pravilno označil stališče večine hrvatskega naroda v tej zadevi. Z vsem srdom užaljenega hrvaškega domoljublja je šibal stari avstrijski način vladanja, ki se hoče opirati v Avstriji le na Mažare. Ta način vladanja je prva nesreča za Avstrijo. Ko bi bili državniki leta 1867. dali hrvaškemu narodu popolno samostojnost in jo branili proti Mažarom, bi dandanes Hrvatje podpirali Avstrijo proti združenim mažarskim strankam. Toda Hrvatje so danes obupni in le tako je umeti izjavo hrvaških poslancev na Reki, o kateri smo že svoj čas obširnejše poročali. Vendar pa se Hrvatje varajo, ako upajo, da jim Mažari vrnejo stare pravice zedinjene Hrvatske. Dalje so poslanci raznih strank rotili vojaško upravo, naj se olajšajo vojaška bremena vsaj v ozira vrednih slučajih in naj se določi vojaški zakon glede beguncev.

Počitnice.

Zasedanje bo trajalo še do začetka druge polovice decembra, ko se začno božične počitnice, ki bodo trajale do 15. januarja leta 1906. Takej po novem letu bo sklicanih nekaj deželnih zborov h kratkemu zasedanju. Pravijo, da bo tudi kranjski deželni zbor nekaj dni zboroval.

Odpor železničarjev.

Uslužbenci zasebnih železnic tudi južne železnice so sklenili, da prične z odporom, ako ne pripoznajo zasebne železniške družbe železniških organizacij, ker se temu železniške družbe branijo. Toda pogajanja v železničnem ministru so odstranila vsako nevarnost odpora, ker je železnično ministru prevzelo posredovanje med ravnateljstvi zasebnih železnic in med železničarji.

Odpor poštnih uslužbencev.

Poštni uslužbenci so sklenili, da začno tik pred Božičem z odporom, ako trgovski minister ne ugodí njihovim zahtevam. Reči se mora, da so poštni uslužbenci izbrali zase jako ugoden trenutek; kajti znano je, kolik je promet pred Božičem in Veliko nočjo: Samo na Dunajskih kolodvorih je v tem času za odposlati nad 5 milijonov zavojev, nešteti zavoji, ki so namenjeni za Dunaj. Gotovo so upravičene zahteve poštnih uslužbencev, če pomislimo, da se je n. pr. ljubljansko prebivalstvo v teku zadnjih 30 let skoro podvojilo, poštni promet pa gotovo potrežil. Pričakovati bi bilo, da bi poštna uprava skrbela, da bi se vedno primerno zvišalo tudi število poštnih uslužbencev. A temu ni bilo tako in čudili se ne bodemo, če pride pred Božičem do velikih zmešnjav na pošti.

Ogrske zmede pred odločitvijo.

Fejervarjevi peizkusi pridobiti si ogrske združene stranke, se niso posrečili. In zopet je romal ubogi ministerski predsednik k cesarju iskat tolažbe in nasvetov. Nekateri vladni krogi trdijo, da namerava Fejervari odstopiti, ker vladar še noče pritrditi vsem njegovim načrtom za nasilno razvezljanje ogrskega vozla, na katerem se je mučilo že toliko več ali manj vrednih mož. Vladi nasprotni poslanci menijo, da je sprava mogoča, toda le tedaj, če se izpolnijo vse narodne zahteve in če se da jamstvo, da v bodoče ne bo ničče tako samodržno vladal kakor Fejervari. Položaj na Ogrskem je torej skrajno žalosten. Vlada je izčrpala vsa zakonska sredstva, a vsa so se pokazala preslaba. Govori se mnogo o razpustu zbornice in vladanju brez nje. Ugledni poslanci ustanavljajo zopet novo stranko. Poslanec Andraš je razvijal na ustanovnem

Kotlíček za n. p. in p.

Ne? ali je poskusil kdo, kakor enih deset, brez alkohola? Vidite, dokler ne poskusite, ne morete reči, da brez „pijače“ ne gre. — Pa vam bom še od enega povedal, ki je poskusil.

Mojster Radič je ravno pospravil obličje in žago in hotel oditi, ko ga zadrži žena čevljarja Strela, kateri se je že prej videlo, da ima nekaj na srcu in na jeziku:

„Ali res vi ne pijete ne kajlice več?“

Ko ji Radič pove, da je že 5 mesecev zapisan v družbo treznosti in sicer med cele abstinence, zdihne ona: O ljubi Radič, pregovorite še mojega moža, da se zapiše, saj sta skup v šolo hodila. Grozno gre naša hiša nazaj. Saj ne, da bi bil on pijanec, Bog varuj. Pa zjutraj par štamperlov, predpoldne vrček ali dva, zvečer par pollitrčkov, pa pride vmes kak tak umerit čevlje, pa stopita tja-le k Švederbirtu. In zjutraj težko vstane, popoldne težko dela, ljudje godrnjajo čez slabše dele, ali če ni narejeno, on čez majhen zaslužek, pa še tisto znese tja. Oh, ko bi ga vi kako na svojo stran!

Radič en čas misli, potem pa se čisto na tiho nekaj zmenita.

Čez nekaj dni pride mizar po opravku k Švederbirtu, kjer so bili zbrani kakor po avadi mojstri pri svoji mizi. Strel, že nekoliko trd, mu kliče: No, mojster žaga, ti sirota vodopivska, ná, beš pil!

Resno odgovori Radič: Kako moreš tako ziniti, saj veš, da sem beseda dal!

Bebebebe! Beseda góri, beseda doli, prost mož stavi, kar sam hoče!

Jaz držim besedo! reče Radič, seveda, ti je ne bi mogel, te je premalo moža!

Kaj koga, skoči po kancu Strel, vdari po mizi, da vrčki odskočijo, pa vpije: Če le hočem, belj kot ti, jaz mož! Greš stavit?

Tovariši se mu smejejo, on pa le stavo ponuja.

No, dobre, reče Radič, stavimo, da tri mesece ne zdržiš brez pijače, stavim 50 kron!

Danes tri mesece bo tukaj velika pijača, vpijejo tovariši, kdor dobi, plača za nas, ki smo prišli!

Nak, reče mizar, kot abstinent ne plačujem za tako pijačo; če zgubim, dam 50 kron njegovi dobri ženi, bo vesela, ko bo mož zopet enkrat dobro zaslužil (Strel je takrat v zadregi v tla pogtedal), če pa jaz dobim, pa pojde denar v namen, ki ga bo zvedel samo g. župnik.

Nekoliko pogodrnjajo drugi, pa le prikimajo. —

Zdaj so se začeli hudi časi za Strela. Žeja, ta presneta žeja, in pa tista veja tam

nasproti! Pa mož je hotel ostati. Če ga je pa skušnjava le preveč morila, je pa bolj po podplatih vdaril. Seveda, k Švederbirtu ni smel, saj se mu je še tako zdelo, da sliši smeh tovarišev od tam. Zato pa je naredil marsikak par svetlih čevljev, ki bi bil sicer še dolgo kot usnje v kotu ležal.

Cudno to, je rekel sam sebi čez nekaj dni, ali se je moja Léna pomladila ali kaj, tako se ji obraz sveti in pa kako dobro kuha, že komaj čakam poldneva.

Nedelje se je pa le bal, kaj bo cel dan počel. To je vedel pa tudi Radič, in mu koj po maši rekel: Ali greš popoldne z menoj na Stari grad? Rad je sprejel vabilo Strel in kar čudil se je, da Radič toliko vé. Skoro vse cvetlice je poznal ob potu, in mu pokazal njih posebnosti in lepoto, katerih Strel še nikdar prej opazil ni bil. In kako je poznal zgodovino, ne le Starega gradu, in kako je vse vedel, kaj se po svetu godi, in o zavarovanju za starost in o enaki volivni pravici. Ko pa je prišel domu in pripovedoval vesel ženi in strmečim otrokom, je sklenil: Lepo je bilo, v nedeljo pojdemo pa pojdemo vsi skozi gozd na Stari grad.

Ženi je bil koj prvi dan o stavi povedal pa ona je bila neverjetno z glavo zmajala, in zgubljenih 50 kron obžalevala. On pa hud: Boš že vidila, jaz sem kerlc če čem, pa držim kot železo! Po'em pa o tem nista več govorila, Strel je pridno delal in vse hiša se mu je zdela nekako praznična in vesela.

Necega dne, ko zopet žvižga in razbija po podplatih, pogleda memogrede gospod župnik skozi okno: No, majstor Strel, vi pa delate kakor za stavo, kaj se pa tako mudi? E, pravi Strel, saj je tudi res stava, gotovo ste slišali, pa pride skušnjavec, pa belj hitro udarim da ga ne slišim. Prav imate, pa še meni pomerite par škornjev, pa močnih, za zimo, in če bo treba po snegu in v hribe, pa si bom mislil: pri teh škornjih je Strel skušnjavca premagal, pa bom tudi jaz nevoljo premagal, če bo hotela nagajati.

Glejte si no, je mislil za župnikom Strel, kako sva se lahko in lepo pomenila, vse ložje kot včasih.

Teden za tednom je minil. Mojster Strel je besedo držal in kmalu videl, da ni nobena težava živeti brez alkohola, ko so prve bolečine premagane, namreč da je veliko lepše in mirnejše življenje. Tako lepih nedej on in njegova družinica prej še poznali niso. Če pa ni bilo za izprehod, pa sta se kaj pomenila z Radičem ali pa je prebiral knjige in časopise zlasti tudi o alkoholizmu. In kmalu je iz srca pritrjeval Radiču, ki je govoril: Zdržnost od vse opojne pijače prinese srečo, zadovoljnost, zdravje, blagostanje in mir. Zmernost vse to v nevarnost postavi, nezmernost pa vse to

vníči. Naročil si je „Domoljuba“ in z Radčem skupaj „Piščalko“.

Sprememba v Streluvi hiši, njegova prava, zadovoljnost in družinska sreča pa ostala skrita. Razvedelo se je.

Marsikak mojster in gospodar je spoznal da tudi njemu ni treba tako pogosto zamakati, in tista „miza“ pri Švederbirtu bila čimdalje bolje zapuščena.

Kar pride dekla klicat čevljarja k gostilničarju in naj kar mero seboj prinese.

Švederbirt je bil močno sladak in Strel je moral umeriti par najboljših lovskih škornjev. Trideset kron bo skoraj malo, reče Strel.

Ná, tukaj je štirideset, samo dobro reži, zraven pa položi gostilničar še to petdesetak in belj na tiho reče: „To-le ti spravi, pa vrzi Radiču tisto stavo, pa pridi zopet na pivo. Ne bodi norec, in pusti stega Radiča, pa k meni pridi, sicer se na trg naleze te neumnosti. Pa te med nam ostane. Jutri bo sveže pivo, in ne boš plačal. Na, spravi, pa molči, pa pejdi zdaj.“

Strel sedi kakor trd, gleda denar in prsti gibljejo. Kar se domisli na župnikov škornje. Skušnjavec, živ, stoji pred njim. On pa vdari, kar po kolenih, pa skoči na noge. „Ne boš Jaka, če je moj zgled tolike storil, da tudi drugi ne pijo več, ne prelomim besede, da bi druge zapeljal. Obdržite svoj denar, jaz ostanem abstinent, ne zavoljo stave ampak vsled prepričanja in še danes ne vpisem.“

Ko Švederbirt vidi odločni obraz čevljarjev, se zakrohota, odpre vrata in zavpije: Moja hiša je za pametne ljudi, ne za norce. Vaš h čevljev ne potrebujem. Strelu pa se ni zdelo vredno odgovoriti. Odšel je mirno v zavesti, da je dobro in srčno delo storil.

Zapisal se je kot zaveden abstinent, in kmalu se je zvedel tudi Švederbirtov poskus. Dekla, ki je poslušala, ga je izblebetala. Ljudje so začeli misliti, in marsikak močan mladenič je začel iskati družbe Radičeve in Strelove.

Ko pa so minili tisti trije meseci, so naredili ti prijatli prvi shod abstinentnega shoda. Celih abstinentov sicer ni bilo čez tucat, pa pomagalo je tudi tistim, ki še niso imeli korajže se decela odpovedati pijači. Tiste redno vsakdanje in nedeljske popivate je skoro minilo in abstinentje niso več trljali za bedake. Ko pa sta š'a po shodu tisti večer Radič in Strel proti domu in je Radič stopil k Strelu v hišo, da odda zgubljen stavo rečeta: „N kakor ne vzemem ne ena krone. Jaz sem Tebi dolžan, da ti povrtno ne morem.“

„Nisi meni dolžan ampak glej, svojo ženi; ona je mene prosila, in ž njo sva se zmenila, da te spravim do stave in ona ti denar prihranila. Je bila sicer zvižga, pa

menda ne pregrešna. Denar je njen, in ti nama ne zameri!"

Strel pa objame svojo ženo in poda roko prijatelju in reče: Naj mi Bog ohrani ljubo ženo in zvestega prijatelja, in pa trdno voljo, da ostanem tudi za naprej mož — beseda.



Političen pregled.

Iz državnega zbora.

Zadnje zasedanje državnega zbora, ki se je začelo z Gavčevo izjavo o volivni premembi za državni zbor, je velezanimivo. Tu vidimo, kako se zvijajo oni stanovi, ki so imeli do sedaj preveč pravic pa premalo dolžnosti in kako obupni so njihovi glasovi po srečnih starih časih. Nad vse čudno se jim zdi, kako je mogel že sedaj nastopiti voditelj avstrijske vlade ministerski predsednik Gavč in povedati željo vladarjevo, da dá državi splošno in enako volivno pravico ter razburjene množice pomiri s tem, da jim da pravico, po svojih zastopnikih sodelovati pri javni zakonodaji. Po Gavčevem govoru se je oglasila cela vrsta govornikov, ki se izrazili svoje želje o novem volivnem redu. In kaka izprememba. Mnogim izmed onih, ki so pred par meseci glasovali proti nujnosti predloga za splošno in enako volivno pravico, so se odprle sedaj oči in so govorili sedaj tudi za razširjenje volivne pravice na najširši podlagi. V imenu naših poslancev je govoril poslanec Šuklje, katerega je zbornica z velikim zanimanjem poslušala. Gospod Šuklje je zaklical zbornici, da jih sedaj ne bo več 114 v zbornici, da bi nasprotovali kakor zadnjič.

Splošna in enaka volivna pravica pred gosposko zbornico.

Vse drugače nego v poslanski zbornici, pa so sprejeli Gavčevo izjavo o splošni in enaki volivni pravici v gosposki zbornici, kateri se morajo predložiti vsi sklepi gosposke zbornice, odkoder potem romajo na cesarjevo mizo v podpis. Visoki mogočnejši, zastopniki imenitnih rodbin in velikih posestev, nositelji zlatih redov in slavnih imen so se zbrali v mogočne bejno vrsto, da ohranijo svoje predpravice. Graf Tun, ki je kot ministerski predsednik že sam imel v roki usodo Avstrije, je nastopil proti Gavču, da ga podere. Za njim so se oglasili še drugi stari in liberalni mogočnejši in vsi vpili proti enaki volivni pravici. Še nikdar niso bili tako živahni, kakor sedaj, ko so govorili za svoje predpravice.

Ljubljanski škof za pravice ljudstva.

In v to zastarelo zbornico je zavelo vendar nekaj pomladne sapa. Bil je ljubljanski

ski knez in škof, ki je z odločnim dejanjem pokazal, da mu knežja čast ni vzela smisla in čuti za ljudske zahteve: Odstopil je od stranke onih, ki so govorili proti splošni in enaki volivni pravici, ter tako dejansko pokazal na najjasnejši način svoje mnenje. To je tisti knez in škof, ki je tedaj, ko so na Kranjskem ljudski zastopniki povzdignili svoj glas za splošno in enako volivno pravico, mirno izjavil da tudi svoje politiške predpravice rad odda ljudstvu, če se s tem ustrezne koristni in pravični volivni prenosovi. To je torej tisti nevarni in nenasitni „klerikalizem“, o katerem tako rohne naši liberalci.

Kaj dela državni zbor.

Ko se je v zbornici končala razprava o volivni izpremembi uložil je dr. Šušteršič in njegovi tovariši vprašanje na železniškega ministra glede podaljšanja dolenske železnice skozi Belokrajino na Hrvaško. To vprašanje je že našlo zanimanje tudi med merodajnimi krogi in upati smemo, da se v doglednem času izpolnijo vroče želje Belokranjcev. Poslanec Šuklje se tudi za to stvar z vsemi močmi poteguje. Pred kratkim je bil na Hrvaškem, kjer se je posvetoval z merodajnimi trgovskimi krogi, in v Reki, kjer je tudi stopil v dogovor z županom in večjimi trgovci. In sedaj je zopet na Dunaju, v zvezi s svojimi tovariši na delu, da bi ugladil pot na najvišjem mestu. Dalje je začel v zbornici zopet delovati obrtni odsek, o katerem smo svoj čas obširno govorili. Začel je z razpravo o zadrugah in upa še pred božičnimi počitnicami končati svoje delo. V nadaljnih sejah se je razpravljalo o predlegu nekaterih poslancev, ki zahtevajo, da se loči Avstrija od Ogerske in naj nimata nič drugega skupnega nego vladarja. Isti zahtevajo, da se Dalmacija združi s Hrvaško, ki naj postane potem samosvoja. Nato je dalmatinski poslanec Perič pravilno označil stališče večine hrvatskega naroda v tej zadevi. Z vsem srdom užaljenega hrvaškega domoljublja je šibal stari avstrijski način vladanja, ki se hoče opirati v Avstriji le na Mažare. Ta način vladanja je prva nesreča za Avstrijo. Ko bi bili državniki leta 1867. dali hrvaškemu narodu popolno samostojnost in jo branili proti Mažarom, bi dandanes Hrvatje podpirali Avstrijo proti združenim mažarskim strankam. Toda Hrvatje so danes obupni in le tako je umeti izjavo hrvaških poslancev na Reki, o kateri smo že svoj čas obširnejše poročali. Vendar pa se Hrvatje varajo, ako upajo, da jim Mažari vrnejo stare pravice zedinjene Hrvatske. Dalje so poslanci raznih strank rotili vojaško upravo, naj se olajšajo vojaška bremena vsaj v ozira vrednih slučajih in naj se določi vojaški zakon glede beguncev.

Počitnice.

Zasedanje bo trajalo še do začetka druge polovice decembra, ko se začne božične počitnice, ki bodo trajale do 15. januarja leta 1906. Takoj po novem letu bo sklicanih nekaj deželnih zborov h kratkemu zasedanju. Pravijo, da bo tudi kranjski deželni zbor nekaj dni zboroval.

Odpor železničarjev.

Uslužbenci zasebnih železnic tudi južne železnice so sklenili, da prične z odporom, ako ne pripoznajo zasebne železniške družbe železniških organizacij, ker se temu železniške družbe branijo. Toda pogajanja v železničnem ministrstvu so odstranila vsako nevarnost odpora, ker je železnično ministrstvo prevzelo posredovanje med ravnateljstvi zasebnih železnic in med železničarji.

Odpor poštних uslužbencev.

Poštni uslužbenci so sklenili, da začno tik pred Božičem z odporom, ako trgovski minister ne ugodí njihovim zahtevam. Reči se mora, da so poštni uslužbenci izbrali zase jako ugoden trenutek; kajti znano je, kolik je promet pred Božičem in Veliko nočjo: Samo na Dunajskih kolodvorih je v tem času za odposlati nad 5 milijonov zavojev, neštévši zavoje, ki so namenjeni za Dunaj. Gotovo so upravičene zahteve poštних uslužbencev, če pomislimo, da se je n. pr. ljubljansko prebivalstvo v teku zadnjih 30 let skoro podvojilo, poštni promet pa gotovo potrežil. Pričakovati bi bilo, da bi poštna uprava skrbela, da bi se vedno primerno zvišalo tudi število poštних uslužbencev. A temu ni bilo tako in čudili se ne bomo, če pride pred Božičem do velikih zmešnjav na pošti.

Ogrske zmede pred odločitvijo.

Fejervarjevi peizkusi pridobiti si ogrske združene stranke, se niso posrečili. In zopet je romal ubogi ministerski predsednik k cesarju iskat tolažbe in nasvetov. Nekateri vladni krogi trdijo, da namerava Fejervari odstopiti, ker vladar še noče pritrditi vsem njegovim načrtom za nasilno razvezljanje ogrskega vozla, na katerem se je mučilo že toliko več ali manj vrednih mož. Vladi nasprotni poslanci menijo, da je sprava mogoča, toda le tedaj, če se izpolnijo vse narodne zahteve in če se da jamstvo, da v bodoče ne bo ničče tako samodržno vladal kakor Fejervari. Položaj na Ogrskem je torej skrajno žalosten. Vlada je izorpala vsa zakonska sredstva, a vsa so se pokazala preslaba. Govori se mnogo o razpustu zbornice in vladanju brez nje. Ugledni poslanci ustanavljajo zopet novo stranko. Poslanec Andraši je razvijal na ustanovnem

shodu nove ustavne stranke načrt, ki stremi za tem, da ohrani ustavo, vrže Fejervarja in doseže mir v deželi. Andraš je pripravljen dati volivno pravico obrtnim delavcem, a kmetom ne.

Sultan se je ustrašil.

Ze zadnjič smo poročali, da so poslali evropske velesile združeno brodovje proti Turčiji, da ji izsilijo prepotrebne preosnove na balkanskem polotoku. Dolgo časa se je branil sultan sprejeti zahteve, a se je končno vendarle udal na vse točke. No pa saj bi bilo tudi neumno in brezmisleno se resno upirati, ker Turčija za tako resen boj, kot se ji je tu napovedal, gotovo ni pripravljena. In turški sultan mora biti priden, kadar pridejo evropske velesile s palčico nad njega.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Ločitev cerkve od države na Francoskem je bila v zbornici sprejeta z 179 glasovi proti 103. Seveda se sedaj vesele nasprotniki cerkve in vpijejo v divjem veselju, češ na Francoskem ni več cerkve. Pa motijo se! Gotovo bodo saj sedaj uvideli francoski katoliki, kaj zahteva od njih sedanjí čas in ze bodo združili v močne organizacije, da bodo tako lahko odbijali hude udarce nasprotnikov v hudem boju za obstoj cerkve, katero mislijo brezverci popolnoma uničiti in jo iztrebiti iz francoskih tal.

Buri dobili odškodnino.

Kapska, oziroma angleška vlada je razdelila ravnokar med Bure 15 milijonov dolarjev kot odškodnino za tekem vojne razdejane hiše in drugo uničeno imetje. — Z načinom delitve denarja Buri niso zadovoljni, kajti Angleži sedaj odračunajo vsa prejšnja posojila.

Prusi proti Poljakom.

Na poseben način boja bijejo proti svojim državljanom Poljakom Prusi, ki jih hočejo na ta način zatreti, da pokupijo poljska posestva in da tam naselijo nemško prebivalstvo. Toda te gre silno težko. Zato moramo pričakovati v najbližji bodočnosti, da nastopijo oheli Prusi sedaj še z večjo silo proti Poljakom, kakor so nastopali do sedaj. Ministrski predsednik pruskega deželnega zbora je pred kratkim izjavil, da bo v bodoče vzbudil pozornost za nakup poljskih posestev. Utrditvev nemškega posestva v zvezi z naseljevanjem si je postavila vlada za svojo glavno nalogo. Izpolni pa vlada svojo nalogo le, če nemški posestniki bolj kot dozda izpolnjujejo svojo narodno dolžnost in zveste ter vstrajno branijo svojo last, da vzdrže nemško prebivalstvo.

Tudi ženske v Rusiji zahtevajo splošno volivno pravico.

Neka ruska zdravnica je priobčila v nekem listu članek, v katerem naglaša, da bodo tudi ženske najbrže po novi ustavi lahko v Rusiji volile in da bodo tudi lahko voljene. Zdravnica naglaša, da bi to ne bile nič izrednega, ker ima večina žensk srednjih in boljših ruskih slojev gimnazijske in tudi več vseučiliško izobrazbo. In zato upajo, da bodo v bodočem ruskem državnem zboru tudi ženske ruske zastopnice.

Nemiri in upori v Rusiji.

Iz Rusije dohajajo še vedno žalostna poročila vsepovsod. Car ni več varen pred lastnimi sorodniki. Upirajo se vojaki in drugi stanovi. Pred kratkim je pa došlo še poročilo, da se je v oni armadi, ki se je vojevala na daljnem vzhodu in se še ni vrnila, uprle 12 tisoč vojakov, ki so priredili poulične izgrede in zažgali vojašnice ter druga cesarska poslopja. V boju z zvesimi vojaki je bilo ubitih mnogo oseb. Ruska država je v pomirjenje te armade dovolila 37 milijonov za zboljšanje hrane ruskim vojakom.

Vse se upira.

V Varšavi na Ruskem Poljskem se je uprl vojaški polk, ki zahteva, da se izpuste nekateri zaprti častniki. Tudi v Kijevu je izbruhnil vojaški upor.

V stavko so stopili brzojavni uslužbenci in nočejo kljub grožnjam od najvišje strani, začeti z delom. V Moskvi izvršujejo brzojavne službo vojaki in pa penzionisti.

Rusija pred denarnim porazom.

V Peterburgu je zboroval pod predsedstvom carja ministrski svet, kjer se je razpravljalo o denarnem stanju Rusije, ki je vedno slabše. Kar se tiče denarnega stanja, se je bati najhujšega; pravijo, da stoji država pred denarnim polomom.

Po vojski na Japonskem.

Japonci se ne čutijo dovolj močne, zlasti sedaj ne, ko je po vojski prišla njihova država do veljave kot velesila. V ta namen si mislije zelo pomnožiti armado in sicer kar za štiri armadne zборе. Poškodovane bojne ladje bodo popravili in Port Artur, ki je sedaj njihova last, zopet močno utrdili. Vojskovodje, ki so se proslavili, je japonski cesar visoko povzdignil in jih obdaril z visokimi častmi. Tako je povzdignil v knežji stan maršala Oiamo in Jamagato. V isti stan je povzdignil maršala Ito, admirala Toge, ki je uničil rusko brodovje pa je imenoval grefom.

LISTEK.

Na Silvestrov večer.

(V Kosmak.)

Pozno je že; ogenj v peči je že davno ugasnil in mrzlo je postalo v sobi. Nepridno stojim pri oknu in gledam v temno noč. Marsikje se ta čas veselo zabavajo šaljivo in med pitjem in petjem spremljajo staro leto k grobu, jaz pa stojim tu pri oknu sam in gledam skozi zamrzlo okno oz. krajec bledega meseca, ki se ravno bliža zatonu.

Silvestrov večer! Kako mnogim je letošnje leto, ki se nocoj končava, vzšlo v polnem svitu sreče in upanja, toda koliko krat ga je v svojem teku goljufalo, koliko krat prevarilo in morda mu privedlo med mnogimi bridkimi urami tudi njegovo zadnjo, smrtno uro. — —

Meni je umrla letos sestra. Devet otrok je šlo za krsto, deseti je doma jokal v zibelki. Ko so začeli spuščati rakev v grob, vrgli so se skoraj obupni na grobarje, zgrabili za vrvi in hoteli zabraniti, da bi ne spustili mamice v črno jamo. — — In koliko takih pogrebov je bilo letos? — — — Po časih se običajno spominjajo koncem letu slavni in zaslužni mož, ki so umrli med letom. In s čim so postali slavni? Mnogi samo z bogastvom, drugi morda samo s hudobnostjo in morda le malokateri z resnično plemenitostjo. Ta ali oni je napisal morda samo nekaj pesmi ali povesti, pa je postal slaven. — — Teda vprašam vas, kje dobite več pesniške lepote in nežnosti kot v materinem srcu? Vsaka mati postane med svojimi otroci sama otrok in kdo zna pripovedovati lepše povesti, kdo zna napisati mišnejše dogodbe, kot jih pripoveduje mati svojim otrokom. Moj Bog! Če bi bile vse pesmi v takem duhu napisane, kot jih poje, mati svoji deci, če bi bile vse povesti tako mične, kot so one, ki jih pripoveduje mati svojim otrokom, kakšen neizmeren zaklad bi bil to za vse brave! — —

Ostri srp meseca zahaja, zahaja pa tudi letošnje leto. Slava in večni mir vsem skrbnim in dobrim krščanskim materam, ki so umrle v tem letu!!

Dovolite, da vam za novo leto napišem žalostno dogodbo. Saj pravijo, da kdor žalosten začenja, vesel končava. Daj Bog, da bi bilo res!

* * *

Silvestrova noč je, zadnja noč v letu. Mrzlo je, da vse škriplje. Po tleh škriplje kot bi se trlo steklo, vse režlja in ropota kot bi bilo okovano v verige.

Bliža se polnoč. V gostilni igra godba veselo poskočnico kot bi klicalo „dobrodobno“ novemu letu. Začuje se hripav glas:

„Ne grem domov, ne grem domov,
je vince presladko.“ —

Halo — godci, zaigrajte mi najboljšo poskočnico, že odhajam! Plačam vam jutri, kaj? Jaz sem gospodar! Koga naj se pa najim? —

Tako in enako je govoril precej natrkani mlazemljak Orač.

Godci so res zaigrali poskočno koračnico in Orač se je ravzlic tej le počasi zmotal proti vrata in se napotil proti domu.

Snega je bilo veliko, tuintam visoki zaleteti. Parkrat je padel v sneg.

„Ti sneg, boš mene — kaj, ti me boš remetaval? Res te je veliko, pa zapomni si, z sem Orač, da Orač in nihče drugi! Razneš? —“

Vstal je zopet in kolovratil dalje dokler srečno pršel pred domačo hišo.

Tu pa je bil kraj ceste največji sneženi met in nesreča je hotela, da se je zavalil nanj. Poskušal je nekaj časa vstati, pa ni šlo.

„E kaj, saj sem doma“, zagodrnjal je, stegnil polhovke malo bolj na čelo in obžal. — — —

Nenavdso pasje cvilenje je čez nekaj časa prebudilo Oračevko. Zdelo se ji je počasi a moža še ni bilo od nikoder. V sobi je bilo temno. Omara je nekaj zaškripala. Čez pri uri je zdrsnila nizdol in z velikim ropotom zadela na tla. Ura se je ustavila, Oračevko je spreletel mraz. Vstala je in prišla luč.

Bilo je pol ene.

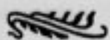
Poklicala je hlapca, da bi šel pogledat gospodarjem.

Hlapec je vstal, parkrat zazdehal, se naklel in šel vun. Pes je cvilil in kopal v snegu. Hlapec priskoči in čez nekaj časa se vleče izpod snega Orača zmrzlega. — —

Kako žalostna smrt!

Da bi nas vse B g obvaroval nagle in neopredvidene smrti — to je, dragi bravci, moje letoletno veščilo.

Čudno voščilo, ne res? Pa je potrebno! — —



Zaradi pahljače.

(Gabrijela Preissova.)

(Konec.)

Držala je že za kljuko, ko se gospa pomni, da je otrok za tak mrz vendar preopretno opravljen.

„Čakaj, Anka, zunaj je strašno mrzlo, sem poiskat še veliko ruto, da se boš zaščitila vanjo.“

„Za Bežjo voljo, mamica, vi jo hočete

že spet zadrževati in tako bo na vse zadnje res prepozno prišla v mesto.“

Anka je pri teh besedah hitro smuknila skozi vrata. Jelica pa se je začela opravičevati:

„Tak otrok je utrjen kot grča. Cele leto hodi bosa, v šolo, v cerkev, doma, naj bo kakršnokoli vreme. Saj je pogosto vidim, da leta po zimi okrog še slabše oblečena kot je danes, pa ji čisto nič ne škoduje.“

Mati je pritrdila hčerkinim besedam, pogasila v sobi luči in šla v kuhinjo pomagat pripravljati večerje. Šivilja pa je pomagala Jelici sleči plesno obleko in jo skrbno poravnano zložila v omoro.

Med tem je stopil v sobo Jeličin oče. Bil je še krepak mož, star okrog petdeset let. Bil je vesten uradnik, a za domače reči se ni veliko brigal. Vzgoje svoje edinke je čisto prepustil svoji ženi.

Gospa ravnateljeva pa je bila popolnoma prepričana, da se njeni Jelici ni potrebno mučiti z različnimi domačimi opravili, bodi si v kuhinji ali kje drugje. Njena lepota in pa precejšnja dota ji bote pridobili ženinov na izber. Zdi se nam torej popolnoma umevno če se Jelica ni brigala za drugo, kot za svoje obleko, za glasovir, lepe knjige s pripovedkami in za svojega kanarčka v kletki.

„Ha, ha, kakor sneženi mož“, vzkliknila je Jelica in hitela očetu naproti. Držalo se ga je res po bradi in brkih toliko ivja, da je ves bel.

„Saj moram takoj iz sobe, da nekoliko sneg otresem. Danes je hud mrz in še na vozu ni prijetno biti ob takem vremenu. Če bi bil to vedel, bi se danes ne bil peljal od doma. Prinesel sem ti pa veselo novico, da bo od jutri dalje vsak teden dvakrat igrala vojaška godba v našem trgu.“

„Ali res?“ poskočila je Jelica od veselja in srce ji je začelo burno vtipati. Silno „pobožna“ misel se ji je pri tem rodila v glavi. Odhitela je v svojo sobo, pokleknila pred Marijino podobo, pred katero je gorela rdeča lučka, ter vroče presila Boga, da bi Anka prišla še pravočasno, oddala brzojav in da bi prišla pahljača gotovo še v pravem času. — — —

Cez dobro poldrugo uro je v veži nekdo slabotno potrkal na vrata. Kuharica je šla odpirat in zagledala pred vrata Anko. Jelica, sluteč kdo je prišel, je planila iz sobe in hlastno vprašala: „Ali si oddala brzojavko?“

„Oddala“, zašepetala je Anka s komaj slišanim glasom. Zobje so ji sklepetali od mraza in po vsem životu se je tresla kot trepetlika. Toda Jelica tega ni zapazila. Besedica „oddala“ jo je napolnila z nepopisnim veseljem in prisrčno je potapljala deklico po rami. „Počakaj tu za vrata, takoj ti prinesem desetico in belega kruha.“

Anka je molče sprejela kruh in desetico v premrle roke, toda obeje ji je padlo na tla. „Kuharica, posvetite ji, da bo našla na tleh desetico“, zaklicala je Jelica in odhitela vsa blažena v sobo.

Anka je s težavo pobrala kruh in desetico toda nič je ni razveselilo to darilce.

Zazdelo se ji je, kot bi bila na eni nogi bosa. Dignila je nego in petipala, res — bila je samo v nogavici, leseno opanko je zgubila po potu. Zeblo jo je in peklo v nego, kot bi jo imela na ledu in v ognju obenem. Odšla je počasi proti domači koči. V sobi je bilo toplo, gorela je svetilka, a bilo ni netri nikogar.

„Mamca ni doma“, si je domislila.

Napela je zadnje sile, se razpravila in zlezla pod odejo. Pozabila je shraniti desetico, pozabila je tudi opraviti običajno večerno molitvico, kar se drugače ni nikdar zgodilo. Vse se ji je vrtelo po glavi. Zdelo se ji je da še vedno pihajo okrog nje mizla burja, da beži po cesti in za njo hitijo strahovi. Treba je bežati kar je mogoče. Zdaj, zdaj jo bojo dohiteli — — Skočila je po konci, bolestone zavpila, a nihče je ni slušal. —

* * *

Jelica je odhajala na ples. Mnogo radovednih žensk se je zbralo pred hišo, da jo vidijo v novi plesni obleki.

Jelica je nastopila v vsej svoji krasoti, v novi obleki, prekropljeni z najbolj fino dišavo. Stopala je po stopnjah oprezno kakor golobica, držeč v desnici novo pahljačo, ki je došla še pravočasno. Pred hišo je čakala že precej časa pokrita kočija.

Ravno ko je stopala Jelica na voz, prihiti čez dvorišče Ankina mati. Glasno jokaje pohiti h kočiji in zajoka:

„O Bog, kaj se je zgodilo! Anka mi je umrla, moja preljubljen Anka. Take dobro dete, pa me je tako nenadoma zapustilo!“

„Anka?“ začudila se je ravnateljeva gospa in nekaj jo je speklo pri srcu. „Kdo bi bil to mislil, saj še nič vedela nisem, da je bolna. Kaj pa ji je bilo?“

„Sama ne vem, kar neki notranji ogenj jo je umoril“, tožila je uboga mati.

Gospice Jelico je potresla ta novica.

„Ah, kako ste brezobzirni, ravno zdaj pridete to pripovedovat in jokat, ko odhajam na ples. Vso zabavo mi boste s tem pokvarili.“ — —

Kočijaš je zamahnil po konjih in kočija je oddrdrala po cesti. Jelica je hitela z materjo na ples in nobena se ni zmenila za to, da plava v bližini angel tuge. . . .



Razgled po domovini.

Našim naročnikom. Ker prihaja „Domoljub“ danes zadnjikrat v tem letu pod gostoljubno streho svojih prijateljev, se jim ob tej priliki prav toplo priporoča že naprej za prihodnje leto. S prve številke novega leta bo obiskal še vse stare naročnike, v trdni nadi, da mu zvesti ostanejo in pošljejo tiste 3 kronice, kakor so večkrat obetali. Da bodo to tem lažje storili, že danes prilaga položnico vsem tistim, ki so vsak zase naročeni. Tisti, ki prejema list skupno z drugim vred, n. pr. v župnišču, v kapelaniji itd. pa naj poravnajo naročnino pri gospodu, kjer list prejema. Položnico že poznate od zadnjih dveh let. Vendar podamo zopet letos tukaj kratek poduk, kako se pravilno rabi. Pred vsem pa opozarjamo, da sme vsak naročnino poslati, če mu tembolj kaže, samo za pol leta, torej 1 krono 50 vin. (t. j. 75 krajcarjev). Ostanek pa v drugi polovici l. 1906. — V „prejemnici“ (leva stran) se napiše zgoraj naprej s številkami K 3 h — (za pol leta seveda: K 1 h 50), potem priimek, ime, stan in kraj naročnika. Seveda mora vsak naročnik zapisati svoje ime in svoj kraj. Ravno tako se mora napisati „Vpisnica“. Tako se mora torej položnica v vseh treh letih napisati in potem oddati na pošto z denarjem vred. Pisati je treba s črnilom; dan se mora zapisati tisti, ob katerem se denar popošti odda. Pisati se mora razločno in se ne sme nič prečrtati. Ako bi kdo hotel kaj naročiti pri upravnistvu (premembo naslova ali kaj takega), naj obrne položnico na drugo stran, kjer naj napiše svoje stvar v srednjem oddelku na prostor za opisovanje. A prilepiti se mora na tem mestu znamka za 5 vinarjev. Nekaj pa prav posebno lepe prosimo pri uporabi teh položnic: pošilja naj z njimi naročnino le tisti, ki jo dobi v svojem listu priloženo! Ako kdo ne mara biti več naročnik, naj nikar ne daje položnice kakemu drugemu novemu naročniku, ker bi nam s tem napravili le sitnosti. Vsak nov naročnik naj pošlje denar edino-le po nakaznici in tam tudi pristavi, da je nov naročnik. Tudi naj se nikar ne zamenja „Domoljuba“ položena položnica s tisto, ki je bila „Bogoljubu“ priložena, kakor tudi ne s „Slovenčevu“, ako je kdo ima ali dobi. „Domoljubova“ položnica ima zato na vsakem robu natiskano: Domoljub — naročnina. —

Umrl je č. g. Frančišek Augu-

št in, župnik na Kopanju. Pokojnik je bil rojen dne 11. julija 1845. v Retočah in v mašnika posvečen 31. julija 1871. Kot duhovnik je služboval za kapelana pet let v Loškem potoku, eno leto v Kostanjevici, deset let v Šent Janžu, kot župni upravitelj na Kopanju enajst let in kot župnik osem let. Vsled srčne hibe je preselil za pokojnino, a preden mu je bila dovoljena, ga je Bog poklical v večni pokoj. Pogreb je bil v ponedeljek ob desetih. Svetila mu večna luč!

Umeščen je bil dne 6. decembra na župnijo Peče č. g. Josip Žagar, doslej ondi župni upravitelj.

Za župnijo St. Gotard je prezentiran č. g. Anton Hribar.

Obrambno društvo se je konstituiralo sledeče: Matija Kolar, predsednik, Viktor Koechler, podpredsednik, dr. E. Lampe, tajnik, Luka Smolnikar, blagajnik, Jožef Potekar, odberniki.

„Društveni koledarček“ je izšel in se je te dni razposlal. Obsega jako zanimivo in izvanredno praktično porabno vsebino. Društvom smo ga poslali nekaj več, kakor so jih naročili in jih uljudno prosimo, naj izkušajo tudi te razpečati. Stane 1 krono. — „Slovenska kršč. soc. zveza“.

Nov list „Dolenjec“. Kakor čujemo, namerava uskar g. A. Statner v Kamniku prevzeti tudi za Dolenjsko posebno izdajo lista „Dolenjec“. List je seveda liberalen, kakor „Gorenjec“ in „Notranjec“. Naj bo to resna izpodbuda za naše somišljenike, da tem bolj živahno agitirajo za našega „Domoljuba“.

Občinske naklade na žganje je sklenil pobirati občinski zastop pri D. M. v Polju in sicer po 15 % na alkoholčne stopinjo. Posnemanja vredno!



Gorenjske novice.

* **Na Studenem** v Selški dolini so dne 7. t. m. obhajali v hiši g. posestnika Bevca veselico z igro: Pastirji pri jaslicah in Sveti trije kralji. — Igrali so vrlo šolarji ob veliki udeležbi. Tudi deklamacija je dobro izpadla.

* **V Domžalah** bo 4. januarja 1906 semenj. Čuje se, da bo dobra kupčija in veliko kupcev, zato je želeti, da bi se prignalo mnogo živine in prašičev.

* **Iz poljanske doline.** Novega leta pričakujemo prav z veseljem in pa z

upanjem, da tudi nam dekletom v prihodnjem letu ostaneš dragi „Domoljub“ stari prijatelj, voditelj in buditelj. Saj ravno med nami dekleti še posebno manjka zavesti in navdušenja za napredek. No, v verskem oziru se ne more reči, da bi bile ravno zadnje, pač pa smo manj „napredne“ v narodnem oziru. Besede „narodnost“ se še mnoge naših deklet kar boji, kot nekaj strašnega, nekaj liberalnega. Seveda zaradi tega, ker se ti neprestano usiljujejo pod krinko narodnosti. Zato pa, seveda ne le nam dekletom, ampak vsem, v novem letu povej in razloži katero prav domače, da se bomo lažje razumeli, da bomo spoznali, da narodnost vendar le ni tako huda pošast, ampak le ljubezen do materine besede, prava, zavedna ljubezen do slovenske domovine, navdušenje za njeno pravo srečo, navdušenje za njene pravice. Fantom si že večkrat stavil za zgled brate Štajerce; treba bi se bilo tudi nam učiti od Štajerskih deklet, kako pridno se združujejo v „Dekliške zveze“, kjer se skupno izobražujejo in navdušujejo za vse, kar je lepega in koristnega. Mnogokrat sem že slišala kako so ravno Stajerske pridne Marijine hčerke a tudi vrle, zavedne Slovenke. To ni ravno majhnega pomena, kakšnih nazorov je žensstve. Tudi ženska lahko veliko stori o pravem času za dobro stvar. Le tako naprej za krščansko in narodno stvar! Bog s teboj vrli „Domoljub“ in njegov blagoslov!

* **Šolska veselica v Kamniku.** Kaj tacega pa res še nismo videli v Kamniku, kakor je bilo dne 10. t. m. Imeli smo namreč lepo šolske slavnost. Učenci deške šole so pod vodstvom učitelja g. Adamiča uprizorili igro „Stirje letni časi“. Tako lepo so prepevali in deklamovali, da smo jih vsi občudovali. Veliko smeha je potej igri zbudil „Urban iz Ribence“ s svoje številno družino, obloženo s „süho robo“. Menil je, kjer je veselica, bi se gotovo prodala kaka žlica. „S sühimi skorjami menda ne bodo „žüpe“ jejlj“. — Toda, vse to je bilo res lepo, pa ni bilo poglavitno, temveč:

* **Miklavž v Kamniku.** Ta dobri otročji prijatelj je pustil v sosedni dvorani cele kupe velikih in malih zavitek za revne učence. To vam je bilo srčnega veselja pri teh malih, ko se g. katehet o. Kazimir drugega za drugim klicali k gospej glavarjevi kjer je vsaki dobil velik zavitek z gorko zimsko obleko in še drug zavitek s „sladkostmi za pod zobe“. Naš iskreno ljubljeni g. katehet o. Kazimir Zakrajšek se namreč z velikim trudom zbrali toliko skupaj z Miklavževim odborom, da se 103 revnim učencem kupili potrebne zimske obleke. — Bog

Vam plačaj, g. katehet, ta Vaš trud in obilno skrb. Sicer, kakor Vam je neki gospod rekel Vam ne bojo postavljali za to veliko delo spomenikov, tudi Vas ne bojo slavili radi tega, saj morate še marsikatero grenko čuti. Toda zagotovimo Vas, postavili ste si sami trajni spomenik ljubezni in hvaležnosti v srcih vsega meščanstva in nas okoličanov, zlasti pa v srcih obdarjenih revnih učencev.

• Z Vrhopolja pri Moravčah.

Zopet ti imam poročati nekaj veselega, dragi „Domoljub“! Naša prijazna cerkva je dobila nove orglje. Teden dni pred sv. Frančiškom so jih pripeljali iz Ljubljane, kjer jih je dovršil vrli mojster, gospod Ivan Milavec. Postavil jih je v nekaj dneh na kor in fino uglašil. S tem je dokončal dele, ki sedaj samo hvali svojega izdelovalca. Izrekamo mu pristrčno zahvalo in vsim dobrega mojstra priporočamo najtopleje. — Na dan sv. Frančiška so nam č. g. moravški dekan blagoslovili orglje. Cerkev je bila polna ljudstva, zlasti ker se je opravljala tridnevna pobožnost na čast sv. Frančišku. Strme so poslušali, ko so prvič zadonele nove orglje in spremljale ubrano petje pod skrbnim vodstvom č. g. povodja. — Vsi so hvalili lepi glas izdelanih orgelj; mi pa smo bili veseli, da smo se obrnili do pravega mojstra.

• Iz Mengša.

Naše izobraževalno društvo je v zadnjem času dvakrat javno nastopilo. Priredilo je 26. novembra Sardenkovo igro „Grad in koč“a. Nastopile so dekleta iz Rode in prav lepo v šile svoje nalogo. Zbrano občinstvo je v lepem govoru pozdravil mladenič Iv. Rode. Prvikrat je to pot nastopil novi tamburaški zbor močan 16 udov pod vodstvom P. Liparja. Hvala gospodu kapelniku, da je v take kratkem času naučil zbor tri komade: Komičen prizor „Trije godci“ je vsem zelo ugajal. To pot nam je delalo sitnosti glavarstvo, ker ni hotelo koj dati dovoljenja. Odpovedal je tudi lastnik dosedanjih prostorov v zadnjem hipu. To nam daje povod, da smo začeli misliti na lastno ognjišče. — Na praznik, 8. decembra je predaval g. L. Smolnikar o načelih soc. demokracije. Vsi so bili z govorom zelo zadovoljni. Pa tudi poslušavec še ni bilo nikoli toliko, kot sedaj. Govor je pa bil tudi zato pomemben, ker je društvenike vnel, da si sezidajo lastni „Mengeški dom“. In res je ta govor obrodil lep sad. Tekoj so darovali ali obljubili društveniki precejšnje svote: Iv. B. 200 K, brata Kompare 40 K, F. Krušič 20 K, I. Rode 20 K, F. Šmon 20 K, F. Škofic 20 K, J. Stopar 20 K, Ig. Gorenc 20 K, drugi pa 55 K, Ručigaj iz Jarš 30 vozov peska. Živeli nasledniki! — Zdi se nam pa, da je od zgoraj sedaj zavel nasproti društvu nekoliko zopra veter. Po predavanju je prišel orožnik in zahteval natančnih podatkov o govorniku, govoru, po-

slušalcih itd. Čudno se nam zdi, da je oko pravice tukaj take zelo pazljivo, ko pa drugod marsikaj ne vidi, ko bi lahko! Sicer pa tudi te ovire društvenega življenja ne bodo zatrle!



Dolenjske novice.

Iz ribniške zemlje.

† **Sv. Štefana dan** ob 3. uri popoldne bo v dvorani posojilnice v Ribnici volilni shod, ker gg. poslanca Susteršič in Šuklje nista mogla priti 17. decembra radi državnega zbora. Torej onda se vidimo!

† **Možje, eno pero v roko, drugo za klobuk!** Vsak čas dobimo listke za volitev deželnega poslanca. Toraj nasadimo peresa, da ne bomo zadnji čas stikali za njimi. Tudi tinto je treba premešati, da bomo prav lepo zapisali na volilni listek: Franc Šuklje, ces. k. dvorni svetnik, graščak na Kamnu. Ta listek je pa treba nesti 4. januarja 1906 volilni komisiji domače občine. Kve bo komisija, vam bodo že oklicali „pod lipo“. Toraj pero za klobuk in v borbo! Morda ne bo čuti o nasprotniku, vendar je vaša dolžnost, da se vi zdaj zmislite in zmenite za g. Šukljeta, da se bo on, ko bo on poslanec, s toliko večjim veseljem menil za vas. Ako se ne gre ravno za premage, pa se gre za častno število glasov. Ako bi gospod dvorni svetnik dobil vse glasove, vendar bi ne bilo lepo od vas, ako bi jih ne bilo veliko.

† **Hudomušni nagajivec** je prišel ta mesec v posojilnični prostor v župnišču v Laščah. Tamkaj visi še čedna slika rajnega župnika, ki predstavlja Judeža Iškarijota. „No, no, lepega patrona ima vaša posojilnica, samega Judeža Iškarijota! Prav za hranilnico je, ker ima mošnjo.“ — „Naš Judež je že dober in pošten patron, le pošlataj in poglej, da nima nobenega krivičnega denarja v svoji mošnji!“

† **Šolske novice.** Gosp. nadučitelj Mandelc v Sodražici je dobil radi bolehnosti dopust. Šolske vaje je vzel začasno učitelj Vrbič v roke, v poučevanju ga pa nadomestuje gđc. Adela Revén. — V Loški potok dobili so začasnega učitelja Jožefa Pelanca.

† **Devet zim** smo imeli že letos. Sv. Martin ni hotal zaostati za sv. Lukežem in je tretji dan prav po starih prerokbah natresel snega. Zdaj imamo pa suho in ne premrzlo vreme in bomo postorili pri nastilju in drvih, kar smo dozdej zamudili.

† **»Crnim bratom«** premo-garske družbe raste pogum. Zadelo se je na večje množine premege. Začel se bo kopati nov navpičen rov, da se bo roba lažje spravljala na dan.

Z litijskega okraja.

† **Iz Prežganja.** Blagovolite naslednji popravek sprejeti iz Prežganja pri Litiji: Od podpisanega županstva in krajnega šolskega sveta na Prežganjem pri Litiji se poroča glede na dopis, objavljen v „Slovenskem Narodu“ v števil. 275, z dne 1. decembra, da je popolnoma neresničen in lažnjiv. Laž je, da bi novi došli učiteljici župnik kot predsednik kraj. šolskega sveta ne hotel ključev izročiti, nasprotno, je takoj ko je svoje blage pripeljala in sama prišla, dal ji takoj vse ključe in odprl vse shrambe in rezkaval. Da ima pa v nenavzočnosti učiteljevi predsednik vse ključe, je povsem umljivo, ker je on odgovoren za vse, da kdo kaj ne ukrade ali se šola ne onesnaži. Morda se dotičnemu dopisunu sline cede, da bi sam rad bil predsednik krajnega šolskega sveta. Toda od časti biti predsednik krajnega šolskega sveta, nima nobenega dobička, tako tudi župnik ne, nasprotno ravno izgubo, ker mora sam zalagati in ima še veliko sitnosti. Kako hudebno in škodoželjno se je obnašal župnik proti prejšnji učiteljici nesrečnega spomna je ravno nasprotno resnično, kar pričaje možje krajnega šolskega sveta, da je bil proti njej jako popustljiv in prizanesljiv in šele prisiljen stvar naznaniti radi velikega pohujšanja. Dopisnik „Slovenskega Naroda“, ki je najbrž neki takajšni skriven liberalček v zvezi z nekim učiteljem, naj bi se prepričal med mladino, koliko pohujšanja je napravila prejšnja učiteljica. Kar se pa tiče duhovnikov v neravnih stvareh je to stara pesem „Slovenskega Naroda“ ki je take rekoč svinjsko korito, kamor mečejo svoje nečedne odpadke liberalni trgovski in učiteljski dopisniki. Ljudje, ki hvalijo prostitucijo, naj molče o morali. Dotičnemu dopisunu se pa svetuje, naj pred svojim pragom preišče in našel bo kupe gnilih smeti, naj tiste pomete, gotovo jih bude več našel kakor pri obče spoštovanem gospodu župniku, ki tukaj službuje kot župnik skozi sedem let, ter vživa vedno obče spoštovanje. Sicer je pa na Prežganjem le majhna peščica skrivnih liberalčkov, lahko jih na eni roki prstov seštejemo zato jih je sram se očitno pokazati; le nekaj šnopsarjev rogovili in ker gospod župnik svari pred nezmernim žganjapitjem, zato jim je tra v peti. Vedi pa dotični dopisun: bisaga bo enkrat polna pa se bo razpočila in bo konec tvojega lažnjivega dopisovanja, kajti laž ima kratke noge. — Županstvo Trebeljevo, dne 7. decembra 1905. Josip Gale, župan.

Belokranjske novice.

† **»Domoljubovim«** naročnikom belokranjskim: Veseli božič na svidenje v letu 1906! Bodimo zvesti „Domoljubu“ tudi naprej in nas ne strašijo 3 kronce,

ampak pridobimo še druge naše prijatelje, da se naroče. Ako nas je letos bilo tako lepo število iz Belokrajine, ko smo samo gledali čez Gorjance, nas bode gotovo še več, ker bomo doma gledali, kako se bode pripravljala naša železnica, a „Domoljub“ bode pa poročal in brali bomo — kdo jo dela in kdaj bode narejena. Za danes samo to, da sta gospoda Šuklje in Šusteršič že tudi Ogre pridobila — a na Dunaju sta tudi že ministre „pocukala“. Karlovec je tudi že obljubil 100.000 K. Torej vsi na delo! Veselo novo leto!

† **V Semiču** so imeli slovesno tridnevno k M. B. Brezmadežni.

† **G. Matjašič**, župan v Rosalnicah je imenovan od deželne vlade v komisijo za dohodninski davek.

† **Tlak v spodnji cerkvi** pri Trifarah je dodelan. Darov pa je še malo. Pošljite prijatelji in častilci Majki trifarski kaj za novoletno darilo!

† **Vino** v Belokrajini je silno poskočilo s ceno, že sedaj se komaj dobi po 27 in 28 kr. Kaj še le bode?

† **Na starotrški šoli** je odnesel veter še pred božičem učiteljka Božiča. Za njim žaluje osiroteli znani Petriček. Upajmo, da bode s tem menda konec že par let trajajočim neznosnim razmeram na tej šoli.

† **Govori se**, da zapusti radeniško šolo tudi delgopeti Rjar. Prav nobene ško de ne bo nikomur, že zajcem ne, in mi mu želimo čimprejšnji „sretan put!“ Je li ne? Kaj so mari učitelji, ki hočejo z „Oso“ v roki izobraževati ljudstvo, le količkaj še vredni prestopati šolske prage, kjer morajo vzgojevati mladino versko pravno? In poslednje tirjati imamo vendarle še pravico v Avstriji!

Iz raznih krajev Dolenjske.

† **Iz Krškega.** Po celi Sloveniji prodira naša domača „Vzajemna zavarovalnica“, le tukaj pri nas se ni slišalo ničesar o njej. No zdaj je pa prevzel znani strokovnjak zavarovanja posestnik g. Ivan Levstek na Krškem poverjenstvo te zavarovalnice in upamo, da jej bode tudi pri nas pravo pot pokazal Somišljeniki iz krškega okraja obračajte se na tega moža, da tudi pri nas pride v veljavo edina domača „Vzajemna zavarovalnica.“ Svoji k svojim!

† **Od nekad.** „Domoljub“ je obljubil, da bode vse grebe ptujih zavarovalnic pojasnjeval. Tu na Dolenjskem jih imamo v obilici. Za danes le nekaj malega: Pri „Slaviji“ je bil zavaroval mež z ribiškega okraja za precej visoke svoto svojo klajo. Ogenj mu je uničil zavarovano blago, a odškodnine ni bilo. Iskali so raje posestne pole. — Drugi posestnik krške župnije zavaroval je bil pa svoje stavbšče za visoko

svoto. Izgovora je bilo dosti, plačila pa ne. V obeh slučajih je moral po preteku več mesecev odvetnik prisiliti zavarovalnico, da je storila svojo dolžnost. — Pri Žužemberku je posestnik, katerega je „Adriatica“ s tožbo silila, da naj ji plača zavarovalnico, če tudi ni bil nikoli pri tej zavarovalnici zavarovan. Vse trditve so bile zaman in zavarovalnica je tirala dotičnika pred sodišče. In šele z odvetniško pomočjo se je otrešel nečuvvenega nasilstva. Ko bi morala končno „Adriatica“ troške neopravičene tožbe in obravnave plačati, se je pritožila na višje sodišče, češ saj ni bilo treba odvetnika — Torej kmet trpi, plačaj in molči! No višje sodišče je poučilo, upajmo, to zavarovalnico, da se zavite sile ničesar ne opravi. — Sicer pa skačejo po Dolenjskem agentje tujih zavarovalnic, kakor koze preko dežele, in za trjujejo ljudi, da so ljudje domače zavarovalnice. Pozor posestniki, da se ne usedete takim goljufom!

† **Od St. Lovrenca.** V 23. številu „Domoljuba“ se bere „z ribniške zemlje“, da je v struški dolini barka na prodaj, ker so preložili cesto iz doline, ki je bila ob vsaki povodaji preplavljena. Mi vemo za kupca; ponudba naj se stavi na občini Prapreče in Veliki Gaber. Te dve občini ste namreč dolžni napraviti pošteno pot od Št. Lavrenca do Stranj. Sedanja pot po Temejniški dolini je tako slaba, da kadar količkaj dežuje, ne more noben človek skozi ne peš ne s vpreženo živino, ne do postaje, ne do fare. Živa potreba je, da si ta občina pot popravi; prvič ker imamo okrajno sodišče v Višnji gori, kamor je treba večkrat iti. Ob deževju pa skoro ni mogoče na postajo drugače kot po železniškem tiru, kar pa je pod kaznijo prepovedano; če pa ostanesh doma, tudi plačaš kazen. Drugič: če kdo zbolí in potrebuje zdravnika in duhovnika, mu ni mogoče ob povodnji postreči; tretjič: če hočemo poljske prideleke ob takem času v denar spraviti, jih moramo dati za vsako ceno, ker ne more noben kupec v naše blatne vasi. Jasno je torej, da mora pot biti v dobrem stanu; to pa sedaj ni. Sicer se izgovarjajo, da je to le poljska pot; toda obenem je tudi pot do postaje, do fare, do šole itd. Sedaj se je velike devolilo v deželni zboru za vodovde in ceste; mi sicer ne zahtevamo bogvé koliko, samo to prosimo deželni odbor, naj zaukaže občinama Prapreče in Veliki Gaber, da popravita imenovano občinsko pot, ali pa kupita tisto struške barko.

† **Zmaga ljudske stranke.** Iz Žužemberka, 5. decembra. Občina Žužemberk je po velikosti druga na Kranjskem. Obsega tri župnije, žužemberško, hinjsko in šmihelsko in 8 podobčin. Deve-

tega novembra bila je volitev občinskega odbora. Krepko se je delalo na obeh straneh, posebno si je prizadajala liberalna stranka, ter je hotela pokazati svojo moč. Bila si je svesta zmage v II. in I. razr., posebno I. razr., misleč, da tu ima neomejeno moč, ker volijo c. kr. uradniki v tem razredu. Volitev se je pričela ob pol 9. uri zjutraj in trajala do 10 ure zvečer. Vseh osem podobčin izvolilo je naše može. V tretjem razredu dobili so naši do 100 glasov, a dobili bi jih še mnogo več, ako bi vsi navzoči volili, pa ni bilo treba, ker zmaga je bila že itak sijajna, ker liberalna stranka dobila je le po par glasov. — Okolu 6 ure zvečer začne voliti drugi razred. Liberalna stranka si je dala silno veliko truda, dalo se je za golaž in pijačo, obetal fini likof 12 estrajhov vina, ako se zmaga. Prčne se volitev in srečno izide; toda čuj slovenska ljudska stranka šteje do 60 glasov, a liberalna le 8—13 in še ti se bili večinoma prisiljeni. Nič ni pomagal golaž in pijača, ter obljuba velikanskega likofa 12 estrajhov vina: Naši zavedni može so vstrajali pozno v noč in se niso dali vjeti na liberalni likof — Bližal se je nastop prvega razreda. Liberalni oče gospod notar dr. Gregorič, — dobro si zapomnite, volilci, ki živi od vaših žuljev! — pehal se je od hiše do hiše, ter je vse kar misli liberalno pognal na volišču, misleč, da je v prvem razredu gotovo liberalna zmaga in pozabivši, da je pred tremi leti on s svojimi tovariši prišel le po „klerikalni“ milosti v občinski odbor. Volitev se konča, preštejejo se glasovi, toda grozno: Naša ljudska stranka je štela skoz in skoz 29 glasov, a liberalna največ 15 glasov. Vsa poparjena se razgubi liberalna stranka s svojim vodjem gospodom notarjem; kar poskrili so se. — Zdaj vidite gospodje liberalci Vašo moč, vsa vaša borba je bila brezu-pišaa, zdaj vendar spoznate, da vas več ni. — Liberalno stranko tvorijo večinoma c. kr. uradniki. Ti bi si morali pač enkrat zapomniti, da so oni zaradi ljudstva, ne pa ljudstvo zaradi njih! — Pričakovati je bilo, da bodo zdaj liberalci mirovali. Pa glej: sedmi dan po volitvi prineso v občinsko pisarno pritožbo zoper volitev, ter jo hočejo razveljaviti. Kaj je pa vendar nepostavnega? Že na dan volitve ste vohali. A niste mogli nič nepostavnega dobiti in gotovo tudi pozneje niste? Kaj bi pa vendar radi? Volitev se nikakor ne more ovreči, a ko bi se pa tudi slučajno ovrgla, bode nas še več in boste še bolj poraženi. — Ali se bojite, da se vam ne spridi 12 estrajhov vina? Vi hočete biti elikanci, pa poštene ljudi po umazanem „Sl. N.“ s čifutom titulirate! Očitajte v svojem „naprednem“ glasilu, da naša duhovščina ne stori svoj dolžnosti. Mi imamo vestno duhovščino in le želimo, da bi bili tudi Vi tako

vestni, posebno v vašem obnašanju! Dopisi „Naroda“ so pa le v sramoto Vašemu stanu!



Notranjske novice.

— **Enoletnik „Notranjec“.** Ker smo se v vseh „Domoljubovih“ številkah pečali z „Notranjem“, ker smo v vsaki številki kazali svojim bravcem na „Notranjčeve“ neslanosti, zato bo prav, da ga ob koncu leta pogledamo v celoti. — Pogledajmo kaj je delal in kaj ni storil. Vzemimo v roke prvo številko „Notranjčeva“. Uvodni članek, kako bahav je! „Zarjavela sulica naših pradedov nam nič ne pomagajo, ko se oborežuje celi svet z modernimi puškami“, tako učeno in mogočno se napové. Pričakovali smo, da bo „Notranjec“ taka moderna puška. Toda, celo leto smo čakali, celo leto smo iskali v „Notranjcu“ poka moderne puške, pa vse je bilo staro, vse že omlačena slama.

— **»Notranjec« je zabavljaj čez klerikalce.** Dandanes čez klerikalce zabavljati, to vendar ni nič moderno, to je že vendar stara reč. Saj je delal to leta in leta že „Slov. Narod“ in če on te slame, ki jo je mlatil vsak dan, še ni omlatil, tedaj je bo „Notranjec“ mlatil lahko še do konca dni, ako mu bodo prisojeni dnevi tako dolgega življenja. Toda dvomim, da bi naročniki plačevali prazno zabavljanje. Dvomim tudi, da bi njegovi bravci vzeli vsa zabavljanja za resnico, saj imajo glave zato, da mislijo. — Kaj je še delal „Notranjec“, ta zarjavela sulica?

— **Smešil je klerikalne poslance.** Ali naj bi bila to ona moderna puška, katero je napovedal? Tudi to je stara reč! Ojkar je „Slov. N.“ pobral nekje ime klerikalec, od tedaj je vedno smešil tudi klerikalne poslance; smešil jih je tako, da je celo opazoval njihove škornje in klobuke, ker jim drugega očtati ni mogel. Kaj bo torej „Notranjec“? Saj ne more povedati nič novega, kar je iznašel „Nared“, to on sedaj ponavlja. — Posebno mu je pa na poti dr. Žitnik. Iz tega smemo sklepati, da bi rad nekdo drugi stopil na njegovo mesto. Toda upamo, da „Notranjčevi“ bravci tudi vedo, da je treba gledati dejanja poslancev, ne pa samo poslušati zabavljanja „Notranjčeva“. Zarjavela sulica je to „Notranjčeva“ smešenje. — Kaj je še delal?

— **Obetal je.** Toliko je obljubil v prvi številki, da smo kar strmeli v to velikansko moč. Pripravil bo Notranjce do boljšega kruha, podpiral bo prizadevanja našega kmečkenga ljudstva, pospeševal pošteno združništvo, potegoval se bo za prizadevanje radi vodo-

vodov, regulacij vodovja, regulacij cest, podpiral bo napredek male obrti, pospeševal upeljavo hišne obrti, skrbel bo za poučna predavanja in ljudske knjižnice. Ko vse to in še več navede, pa še pristavi dvakrat i. t. d., kar pomeni, da hoče še več in več storiti. — Toda tudi pri „Notranjcu“ uvidimo, kako resničen je pregovor: Obljubiti in dati je preveč. Boljši kruhek ima le eden in to je znani Max Schäber, ker zato mu nekaj dajo, da se je pustil tiskati za odgovornege urednika; vsa Notranjska pa o zboljšanjem kruhu ne ve nič. Kmečko ljudstvo se „Notranjcu“ ne bo zahvaljevalo, ker od njega ni nič dobilo. Pač, sedaj kmet ve, kako se pridobiva slavnoznan „Notranjčev“ petrolon. Združništvo, to gre svojo pot, kakor je šlo pred letom; le če je „Notranjec“ hvalil mlekarstvo v Prestranku, ima ista še ravno toliko ali pa še več dolga, kakor ga je imela. Vodovodi in ceste, to je še vse pri starem. Samo to še čakamo, kedaj bo „Notranjec“ povedal, da je novi vodovod v Slavini in Kočah njegovo delo. Ko bo to natvezel, potem se bomo zopet od srca posmejali. Mala in hišna obrt, ta se je pa zdatno spremenila in to moramo priznati, da je vse to zasluga „Notranjca“. Ustanovila se je mala obrt po imenu accidenčna tiskarna „Notranjčevemu“ uredniku in dovolilo se istemu, da sme zapisati na tiskovine, ki setiskajo drugod, da jih je on založil. Kaj ne, velikanska pridobitev. Srečen kmet! Poučna predavanja, tudi ta so se začela, toda ne vemo, jeli tudi to zasluga „Notranjca.“ Enkrat, reci celo enkrat, je predaval mlad, toda visokoučen dijak v Postojni, da ni sveta Bog vstvaril, ampak, da se je vse kar samo začelo sukati in vrteti, tako približno, kakor se vrti muha, če jo vržeš v vodo. Toda žal, da tudi to velikansko delo ni vspelo, ker „Notranjec“ je takrat potožil, da ni bilo dovolj — poslušalcev. Ljudske knjižnice, te je tudi podprl. V Postojni se res najeli privrženci „Notranjčevi“ sobico. Tu lahko dobiš vse, kar potrebuješ za razdraženje živcev, od „Slov. Naroda“ pa do „Jeseniške Straže.“ In kako prijetno je; ker, da ni do gčas, lahko prebirajo te pebožne liste fantje in mlade deklice skupaj. — Tako se skrbi za izobrazbo, tako pa tudi za to, da bo kmet prišel do boljšega kruha! Kaj bi neki bilo, ko bi pred letom ne bil začel izhajati „Notranjec“? Bili bi v žalostnem položaju, da ne bi poznali te — zarjavele sulice!

— Česa pa „Notranjec“ ni storil? V prvem listu je napovedal, da bodo njegovi bravci zajemali iz njega nepokvarjeno resnico. Veseli smo bili tega lepega stavka, toda celoten letnik nas

pa prepriča, da obljubiti in dati je res preveč. Resnica? Mislil bi pošten človek, da se bo vsak resnično gospodarski list veselil, če kje za ljudstvo kaj doseže in najsi bo ta mož kdor hoče; pošten človek bo tudi priznal vsako dobro dejanje, katero vidi pri drugem in naj bi bil ta tudi njegov nasprotnik. Toda „Notranjec“ nam je pokazal drugačne nazore. Kar stori dr. Žitnik, to je nič; kar dela dr. Krek to je slabo; kar govori poslanec Drobnič, to je „govoričenje.“ Eden in samo eden pa je, ki dela veliko, ki dela dobro, ki govori, ne pa govoriči in ta je: Postojnski Arko. In to je nepokvarjena resnica pri „Notranjcu.“ Tako je zarjavela ta notranjska sulica, da se še takih predsodkov ne more očistiti!

— Cesta iz Postojne preko Velikega Otoka, Zagona in Gorenjo Vipavo bi se bila že lako začela graditi, kakor beremo na str. 146 v 11. številki. Mi smo čakali, ljudje čakali, vsi pa čakamo še danes. Kaj pravite, zakaj se še ne začne? Če vprašate kateregakoli ondotnih prebivalcev, pa vam bo povedal. Rekel bo: „Letos še ne bodo začeli, ker bodo volitve šele drugo leto.“ — Glejte, tu imamo pa izvor, iz katerega izvira vse: „Notranjec“ in vse njegove obljube. Volitve, da, in nič drugega, kakor volitve. Toda upamo, da zarjavela ta sulica ne bo mogla prešiniti poštenega ljudstva!

— **Eno leto dela pa tako brezplodnega!** Nekaj nabranih kronik, pa nekaj pokvarjenega papirja, to je vse! Škoda se nam zdi res dobrega notranjskega prebivalstva, da se pusti slepiti od ljubljanskih liberalcev, katere so od drugod že spodili in od nekaterih postojnskih magnatov, ki bi radi večno sami gospodarili. Zaupni shod naše ljudske stranke v Ljubljani pa je pokazal, da je naša stranka sicer ogromna, da je pa vendar še prostora v njej za vse, ki imajo poštene namene in so dobre volje. Kdor je torej dobre volje in poštenega srca, poskusi naj! Kadar mu bodo pa zopet poslali ono zarjavelo „Notranjčeva“ sulico, da naj je jim nazaj, če ne mu bo otrovala srce in razum. Vesele praznike in srečno novo leto!

— **Col nad Vipavo.** Poslednjo nedeljo po Bankoših imeli smo pri nas veselico Katoliškega izobraževalnega društva v društveni dvorani, katera se je dobro obnesla. Čisti dobiček namenjen je za društveno knjižnico. Najprvo so nastopili dobro izvežbani domači tamburaši, potem domači pevski mešani zbor, in potem se je predstavljala igrokaz „Novi zvon na Kartinah“, končno tambola in vse pod vodstvom vse časti vrednega in neumorne delavnega g. župnika, kateremu srčna hvala za njihov

veliki trud in požrtvovalnost. Pozabiti pa tudi ne smemo naših dobrih mladeničev, mož in deklet, kateri se ne ustrašijo ne dolge poti, ne slabega vremena, ki so tako radi hodili k vajam in tudi izborne pokazali, da so se res učili. Srčna hvala vsem! Obenem pa se tudi zahvalimo vsem udom in neudom, kateri so se udeležili te naše veselice in so s tem pokazali, da ljubijo pravice, ki se za izobrazbo ljudstva. Naj bo tako tudi v prihodnje!

Iz Starega trga pri Ložu.

— **Spregli bomo.** Dne 1. dec. se je pri občinski seji odpovedal dosedanji župan g. Ponuda. Predstojnik občine ostane on še do 31. dec. t. l. Koliko presenečenje! — si mislite. Prav nič. Občinski odbor je vzel izjavo županovo z odobravanjem soglasno na znanje.

— **Kaj je privedlo g. župana do tega koraka?** Vročica tla, katera je zadnji čas vedno bolj čutil pod nogami. Zaupanje je izgubil pri odboru, zaupanje izgublja tudi pri ljudstvu. Zaupanje, dá.

— **A kdo je temu kriv?** Vi sami, g. Ponuda. Ozrite se nazaj na svoje osemletno županovanje! Kako Vas je prva leta spoštovalo ljudstvo! A danes? Koliko jih imate, ki bi bili Vaši odkriti srčni prijatelji? Kdo se je torej izpremenil v tem času, Vi g. župan, ali ogromna večina ljudstva v starotrški občini?

— **Izpremenili ste se Vi, gospod Ponuda.** Kje je Vaše prvotno mišljenje in prepričanje, katero ste kazali kot župan kat. narodne stranke? Ni ga. Kaj čuda, da so Vas začeli po strani gledati vaši nekdanji volivci, ki so Vas videli, solnčiti se v družbi svojih političnih nasprotnikov! Kje je Vaša prvotna verna pri izvrševanju uradnih dolžnosti? Kršenje policijske ure po nekaterih krómah Vam ne daje najlepšega spričevala. Redne, postavne sklicane obč. seje si bile od 22. decembra 1904. do 2. decembra 1905., dasi je v smislu 41. obč. reda tretjinska večina odbornikov zahtevala sejo že 24. aprila 1905. Lepa nema to! — Kje je zlasti Vaša prvotna skrb za pokladanje občinskih računov? Oh, računi, g. Ponuda, računi; ti so še posebej polomili županski tolec pod Vami. Davkeplačevalci se začeno povprašujejo, da so šele zdaj razpoloženi na upogled obč. računi za leta 1901, 1902, 1903. Sicer pa nikar ne mislite g. Ponuda, da bo oklic s Štitarjevega kamnoga prepričal, da so računi za imenovana leta potrjeni. Le s preračunom za prihodnje leto na dan! Kje je Vaša prvotna skrb za ljudske koristi? Ja „golebini“ visi dolg, a za podporo se

kaj zmenite? Za nove ceste iz Starega trga čez Javornik v Šempeter se je zavezala naša občina prispevati 50.000 kren, a za podporo je storjen kak korak? Kdo se je torej izpremenil?

— **Zdaj nam grozite z novo tretjo stranko.** Kdo pa tvori Vašo novo stranko? Kdo se upa zagovarjati Vaše delovanje v zadnjih letih? K večjemu kak neznačajnež. Stranke neznačajnežev in koristolovcev se pa ne bojimo. Ponuda, le zapomnite si, kar Vam danes povemo: Kakor je bilo z Vašimi polhi v Racni gori, tako bo z Vaše tretjo stranko.

— **Za slovo en svet.** Le delajte proti nam, a orožja neresnice ne rabite. G. Ponuda, ljubimo in poročajmo povsod in vselej resnico! Saj nas menda razumete?



K polnočnici.

— **Spregli bomo, torej,** g. župan, s starim letom zavoženi voz; obenem pa brez strahu kljub vsem grežnjam gledamo v novo leto proti novim volitvam, pri katerih se jih bo oglasilo sto in sto, Ponuda nam več župaail ne bo.

— **Hvale vredno.** Ložki mestni obč. odbor je v zadnji seji sklenil pobirati doklade na opojne pijače po svoji občini. Se že pozna živahnije delovanje novega odbora.

— **Ni pa hvale vredno,** da skliče mestni župan občin. sejo v nedelje med božjo službo, ko vé, da se v tem času ni mogoče udaležiti seje vsem odbornikom. Upamo, da bo gosp. župan za prihodnje poiskal primernejši čas.

— **Za župana v Ložu** je zopet izvoljen g. Alojzij Zaidaršič, gostilničar in posestnik v Ložu.

Drobtine.

Izredno srečna mati je bila pokojna Marijana Kolišek, ki je umrla 23. junija v Brnu pri svojem najstarejšem sinu dr. Frančišku Kolišek, konzist. svetniku in mestnem župniku. Dne 24. junija popoldne ob 2. uri je bilo njeno truplo v stolnici slovesno blagoslovljeno, potem prepeljano v Protivanevo ob Boskoviču. Tu je bila ob navzočnosti mnogih duhovnov in številnega ljudstva pokopana. Imela je 6 sinov duhovnov. Ko je najmlajši pel novo mašo, poslal ji je presvetli cesar čestilno pismo in letos pa papež svetinjo. Počivaj zlata duša v miru pri evharističnem Bogu. Njemu je posvetila v službo 6 sinov-duhovnov; preminola je v njega osmini. Na Kranjskem se bili pač čveteri bratje duhovniki: Lebenovi iz

Strobinja in Riharjevi iz Polhovega Gradca. A da je iz ene družine 6 duhovnikov, to je jako redek slučaj, vreden je, da se ga zabeleži; zlasti, ker se je primeril v slovenski družini.

Soprogo zvezal na železniški tir. Neki Martin Nelson iz Cayre v Pensilvaniji je hotel se znebiti svoje žene ter je isto odvedel na sprehod. Ko sta bila daleč zunaj na polju ob železniški progi, je naenkrat planil na soprogo, jo zvezal, da se ni mogla ganiti ter jo potem položil preko železniškega tira in jo pustil v tem groznem položaju. Nato se je mirno oddaljil, podavši se na bližnji hribček, kjer je čakal na prvi vlak, ki je kmalu prisopihal ter nesrečno žensko raztrgal na drobne kose. Kmalu nato so mimogredoči našli strašno razmesarjeno truplo in stvar obja-

vili oblastniji, ki išče sedaj Martina Nelsona. Sodi se pa, da je isti izvršil zločin v blaznosti.

Cesta strahu se nahaja v Gvandu v Afriki. Ob straneh stojijo okostniki in tlakana je s človečimi kostmi. Gotovo leži po vsej ulici kosti od 12 000 ljudi.

Hiša za 20,000.000 kron. Milijonar, senator Chark zida za svoje mlado ženo palačo, ki bo stala 20 000.000 K. Hišna oprava bo ravne tako draga.

Največje smodke. Iz Havane so pripeljali v London največje cigare. Dolge so 16 in pol palca, v premiru pa imajo 6 palcev. Vsaka tehta četrt funta. Te smodke so drage!

Milijonarjeva hči — nevesta glavarja Indijancev. Indijanci iz Santa Clara so priredili v Ameriki v Denveru predstavo, kjer so kazali umetnost svojega jahanja. Med gledalci je bila milijonarjeva hči Mirsborja Marija Arnold, ki se je tako potopila in zamislila v indijansko jahanje, da ni opazila, kako je zašla med jahalce. Bila je v smrtni nevarnosti, da je ne pobijejo konjska kopita, a pristopil je glavar Indijancev in jo rešil. Kakor je to tako navada in je lepo in romantično, se je milijonarka v rešitelja zagledala in zdaj ga bo poročila. Oče njen je izjavil, da je v tem slučaju izdedini ali hrast se ne omaje in hrib zvest, be se njene ne gane.

Žena ubila pijanega moža. Iz Szegedina poročajo: V vasi Kis Irates je prišel delavec Juril Mihali pijan domov ter je grdo ravnal s svojo ženo. Ta je zgrabila sekiro, vrgla pijanega moža na tla ter mu odsekla gavo. Truplo je potem razsekala z nožem. Vpijoči otroci so sosede obvestili o groznem dejanju. Morilka je bila izročena pravici.

Prorokba iz l. 1906. Prebivalci Velike Britanije so tako srečni, da imajo v svoji sredi proroka Ladiela, ki je za leto 1906. prorokoval sledeč: **Januar:** Prekucijsko gibanje se bo silno razširilo v ruski armadi in mornarici. — **Februar:** Politična agitacija v Veliki Britaniji. — **Marec:** Politični položaj na Francoskem zelo napet. — **April:** Vladarja Rusije in Prusije bodeta morala prestati težko krizo. — **Maj:** Verski razpori med Londonom, Belgije in zed. državami. — **Juni:** Razpor v Avstriji. Hudi viharji na Ogrskem. Cesarska družina bo imla obžalovati izgube. — **Juli:** Bolezen pri nemškem cesarju. Njegove načrte uniči Turčija. — **Avgust:** Angleški državniki lahko pričakujejo na evropski celini državni prevrat. — **September:** Boji v Turčiji Carja in španskega kralja zadene nesreča. — **Oktober:** Grozne nesreče na železnicah in na avtomobilih. — **Novem-**

ber: Vojni planet Mars naredi nesrečne vladarje Nemčije, Avstro-Ogrske in Rusije. — **December:** Veliko razburjenje na newjorški borzi.

Kazen za berače v Holandiji. V prejšnjih časih so imeli za presjake v Holandiji zelo radikalno sredstvo. Ake so katerega dobili na cesti, ki je bil še čvrst in zdrav, pa je beračil, odveli so ga v izbo, v katero je tekla po neki cevi neprestano voda. V izbi je bila tudi sesalka, in če ni hotel berač utoniti, moral je naglo in naperno odstranjivati vodo s sesalko. Pravijo da kdor je bil enkrat v dotični izbi, ni prosjačil nikoli več.

Ženski zdravniki. Že 26 let izvršujejo v Holandiji ženske medicinsko prakso. Več jih je po javnih službah, druge po privatnih z dohodkom od 20—30 tisoč kron. Nekatero se bavijo samo z zobarstvom. Njihov položaj je izvrsten.

mladosti navadi dobrega, to ohrani ves čas svojega življenja. Še bolj pa se ji v spomin vtisnejo vse muhe in napake, katerih se enkrat privadi, da se jih pozneje skoraj nikoli znebiti ne more.

Važen korak je za konja, kadar ga damo prvokrat podkovati. Večkrat se zgodi v tem slučaju, da moramo celo silo rabiti, da svoj namen dosežemo. Te moramo pa storiti pametno, da žival ne splašimo, s čemur postane divja in uporna, katero slabost pokaže pozneje vselej ob takih prilikah. In sama ta slabost je večkrat kriva, da marsikaka lepa žival veliko izgubi na svoji vrednosti.

Žrebeta so od narave že jako rahločutna, da se ne dajo z lepo prijemati za noge, jih privzdigovati in po njih telči. To jih navadno silno ščegeta in plaši. Vendar se sčasom morajo tega privaditi. Da se to polagoma zgodi, gladimo z roko žrebe večkrat po nogah, nato jih rahlo privzdiguje, od



Avstrijska bojna ladja „Sv. Jurij“.

Steklenice iz papirja. Razni predmeti se dan danes izdelujejo iz papirja. Ti predmeti imajo prednost, da so trajni, lahki in male stanejo. V novejšem času so pa pričeli izdelovati iz papirja tudi steklenice. Amerikanci so prvi uvedli to novost, in pravijo, da z dobrim vspehom. Steklenice iz papirja rabijo v prvi vrsti za prevažanje mleka in rabije samo enkrat. Da papir mleku ne škodi, za to je vsaka steklenica impregnirana s parafinsko tekočino. V Filadelfiji, kjer na veliko rabijo papirnate steklenice, so opazili, da se je v mleku v steklenicah iz stekla, nahajajo vedne več mikrobov, nego li v papirnatih steklenicah.



Narodno gospodarstvo.

Prvo kovanje žrebeta.

Z mlado živino treba je ravnati pametno in previdno. Skušnje uče, da ako se žival v

začetka malo, zatem višje, dokler se ni privadilo držati nogo tako visoko, kakor je pri kovanju potrebno. Takrat pa se začne „poskušnja“ za kovanje s tem, da se nekoliko tolče po kopitu, kakor da bi se v resnici kovalo.

Pri kovanju ne držimo noge previsoko, kar je za žival težavno in utrudljivo. Tudi ne smemo noge preveč nategovati, s čemur žival naravnost silimo, da ne more na treh nogah stati v ravnatežu, torej mora stopiti na tla. V prestankih ob pravem kovanju ji dajmo, da stopi na tla, da si odpohje.

Sploh pa moramo ob vsem tem dejanju ravnati z živaljo kolikor mogoče pohlevno. Upiti na njo, strahovati ali celo pretepati, to je neumno in divjaško, s katerim ravnanjem žival še bolj splašimo, da jo morda do cela pokvarimo.

Pri težkem porodu živalij, kako ravnati?

Navadno prideje v kakem slučaju mladici skoraj nezavedni na svet. Ne morejo

skraj dihati, niti se gibati. Vidi se, da so na pol mrtvi, pa je smrt jim tudi kmalo, ako ne zbudimo jim brž ko mogoče dihanje. Brzo treba takrat odstraniti sliznato mreno okoli gobca, žival pa čvrsto drgniti in polivati z mrzlo vodo. To se godi naj le, kadar se čuti na živali tripljej žile, kadar pa že ta neha, je vsaka pomoč zastoj.

Krompir ali repa se mora pred krmljenjem vselej čedno oprati!

Pogosto se zgodi, da ko ne more gospodar ali gospodinja vse pregledati, se daje od lenih in malo vrednih služabnikov živini sočivje (repa, krompir itd.) To pa neoprano. Da je takšno s prstjo in še morda s čem drugim zmešano živalskim organom kaj škodljivo, nam kaže sledeči slučaj.

Nedavno je pri neki hiši na Češkem zbolelo od pet krav troje, te pa zategadelj, ker so že več dni bile krmljene z neoprano repo. Krave so postale žalostne, nič niso prežvekovale, sicer pa ni bilo videti na njih posebnih boleznih. Tudi toplota in dihanje se jim ni zvišala, pač pa se jim je zaprla voda in zadek bil je ves spremenjen. Davalo se jim je za zdravilo sleznata pijača. (Najboljše sploh je kuhano laneno seme.) Čez dva dni se je stanje kravam le malo spremenilo, med tem pa se je pri zadku živali pokazala — prst ali glina. Trebalo je še dosti množine kuhovine lanenega semena, zraven pa klistira z gorko vodo. Šele čez osem dni se je stanje zboljšalo, pa še precej časa je zraven odpadkov od krav prihajala glina ali prst.



Vzgoja prascev.

Ker ta žival — svinje — čemdalje bolj dirajo, treba živinorejcu se tembolj brigati, da vzgoji zopet kaj mladega zaroda. Zatorej treba biti mu pozornim, kadar se svinje prasijo, da se mladiči po nemarnem ne pohodijo ali zaduše. Takšnim svinjam treba je v tem času nastiljati le sesekano slamo.

Svinji streže naj tisti človek, katerega je vajena, da se ne boji ali plaši.

Ako se opazi, da je nekaj mladičev manjših, treba je te pripraviti za to, da se polasté prvih sescev, v katerih je največ mleka.

Prasce dajmo sesati od 6 do 8 tednov. Med tem pa jih že v tretjem tednu pripravljajmo tudi na drugo hrano, pri čemur moramo biti pa jako previdni. Hrana se mora začeti z mlekom od druge živali, vsaka prememba mora se začeti le polatoma.

V tem času moramo oskrbeti za prasce poseben oddelek v hlevu, kjer se zapirajo, ker le v prestankih se spuščajo k materi, k bescu. Ker ima mleko matere precej soli v

sebi, priporoča se za razvoj kosti k hrani mladim prascem dodavati po nekoliko koščene moke ali tudi krede, vendar to vselej v pravej meri.

Sicer pa je snaga v hlevu, pametno krmljenje in primerne gibanje najboljši pogoj za te, kakor tudi za vse druge mlade domače živali, da morejo rasti in se razvijati.



Prav zgodnji krompir, kdor hoče imeti?

K temu nasvetuje neki francoski veščak sledeče: Vzame se podo'gast in plitev zaboj, nasuje z rodno prstjo za blizo čevljev debelo, pa se postavi na mesto, kjer mraz preveč škodovati ne more. V te „gredico“ se posade cime „rezanke“ od krompirja ali mesto njih podoben krompir, te pa že lahko v zimskem času. Kadar se potem hudega mraza ni več bati, se prenese zaboj na vrt, kjer se ob mrzlih večerih pokrije z kakšnim pokrivalom. Na ta način se vzredi novi „krompirček“ že sredi poletja, v času ko je oni na njivah šele komaj cveteti začel.

Iz življenja gledališčnega igralca.

Angi šel igralec Rim r je ves čas, skozi 45 let, ko je bil gledališčni igralec, točno beležil vse, kar je igral na pozornici. Igral je vsega skup 9991 krat in to v 1112 raznih igrah. Ženin je bil v 2827 slučajih, oženjen pa samo 887krat. Imel je 1731 otrok in to 1421 ženskih in 310 moških. D. d. č. je bil 231krat, a na veliki loteriji je zadel 37krat. Bankrotiral je 89 krat, bežal je pa s poverjenim mu denarjem 119 krat. Ponaredil je podpis na men cah ter napravil krive oporoke 510 krat. Z ljubljenskih peljbov je dal 12831. a isto toliko jih je tudi prejel. — Izvršil je 468 raznih ubojstev ter 1116 tatvin, ulomov in ropov. Z žgal je tuji imetek 44krat, a izdajstev je storil 253. Zadržal se je 31krat, obesil pa samo 17krat. V nesvest je pal 132krat. Oslepel je 3krat, oglušil 19krat, onemel 16 krat, a gluhošem je bil 10krat. Blagoslovljali so ga 464krat, preklinjali pa 571krat. Cesar je bil 118 krat, kralj 455, plemič 511, sultan 4, prikazen 221 krat Odvetnik, zdravnik, duhovnik, mestni župan, učitelj 302 krat slikar, pesnik, muzik 226 krat, trgovec ali obrtnik 1888 krat, gozdar, lovec 714 krat, častnik v vojski in mornarici 920 krat, vojak in mornar 333 krat, ribič 15 krat, slepec 118 krat, krvnik 24, ječar 39 krat. Zastrupljen je bil 117krat, ubit iz puške 532 krat. Zaprt je bil 1714 krat, sploh s silo usmrten 1095 krat. Naravne smrti je umrl samo 9 krat.

Pravo ljudsko domače sredstvo, ki ga mnogo redbin rabi iz lekarne B. FRAGNERJA, c. kr. dvornega založnika v Pragi, slovi že nad 50 let kot preizkušeno domače zdravilo, olajšuje bolečine, prepreči nvetje in pospešuje celjenje, vsled česar se je razširilo že po celi monarhiji in ga imajo

v zalogi vse lekarne. To je pač najboljši dokaz za njegovo izborno učinkovanje. To mazilo ne izgubi tudi če ga leta in leta hranimo nič na učinku, in bi ga vsled tega ne smelo manjkati v nobeni hiši. 431 D b 7-4



Tržne cene.

Semena: Domača detelja novo blago K 50.— do K 55.—; nemška detelja (lucerna) K —.— do K —.—; gorenjska repa K 84.— do K 86.—; laneno seme, domače ozimno K 13.50 do K 14.50; konopno seme K —.— do K —.—; kuminovo seme K —.— do K —.—.

Fižol: Rudeči ribniški K 13.— do K 13.25; rudeči Hrvat K 12.— do K 14.—; prepeličar (koks) K 14.— do K —.—. (Vse cene semen in fižola veljajo za 50 kg blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo naprodaj in sicer novo blago.)

Krompir 50 kg K 5.—.

Suše češplje: v dimu sušene K —.— do K —.—; brez dima sušene K 18.— do K 19.—.

Orehi domači: K 47.50 do K 18.50

Ježice nove: K 4.— do K 5.—

Med s čebelami: po K 35.— do K —.— za 50 kg.

Kože. Goveje, težke nad 40 kg po K 50.— do K 52.—.

„težke od 30 do 40 kg „ 44.— „ 46.—.

„ lahke „ 42.— „ 44.—.

(Te cene veljajo za 50 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih s rogovim vred.)

Bikove kože po K —.70 za kg.

Telečje kože: K —.65 za kg.

Kozličeve kože po K 1.25 do K 1.30 za kg.

Svinjske kože: Čiste brez napak K 40.—

Druge vrste K —.28 do K —.30 za kg.

Kože lisic po K 9.— do K 10.—

„ kun belic „ 28.— „ 30.—

„ rumenic „ 34.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 6.50

„ vidr „ 24.— „ 25.—

Kože zajcev po K 50.— do K —.— za 100 kom.

Pepelika (potošl) po K 32.— za 50 kg.

Žito. (Tržne cene za mesec april. Veljajo za trgovce, ki kupujejo blago po teh cenah. Vse cene so zaračunane za 100 kg. blago postavljeno v Ljubljani. Za drobno prodajo pa veljajo cene po pogodbi.)

Ogrska pšenica K 20.—; hrvatska K 18.—; kranjska K 18.—; rž K 15.00; ajda K 17.—; ječmen K 16.00; proso K 18.—; kuzuza (amerikanaka) K 16.40; činkvantin K 19.00; oves (domači) K 15.20.



Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

L

Kadar se pri vas oglaš, vselej vam novic prinaša. Nič ne zna vam govoriti, a poglej ga: ticek zviti sebe samega popiše, pa jo pride v vaše hiše. Kakor dobri, skrbni oče vedno vam le dobro hoče: rad zato vas poučuje, z vami rad jo pomodruje, tudi vam povesti pravi in zastavice vam stavi. Kadar pride, ga pogledite, če spoznate ga, povejte.

II.

Ni bilo tebe še na svetu
in tvojega očeta ne,
a jaz že dolgo, dolgo preje
človeško gledal sem gorje.
Sedaj, ko ti živiš na zemlji,
še vedno sem na zemlji jaz;
ne škodi huda mi vročina
in zimski me ne zmore mraz.
Ko iz sveta se bodeš ločil,
zatisnil trudno boš oko,
in ko za tabo deco tvojo
tja v jamo črno poneso,
na zemlji bom še vedno bival,
človeških pričā bom nadlog.
A enkrat — enkrat le končal bom.
Kedaj bo to? — To ve le Bog.

Kdor oboje prav reši in bo izžreban, dobi
za nagrado lepo knjigo.

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:
I Vest. II Senca.

Nagrado je dobila:

Helena Wybihal, Polzelz, Štajersko.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 5. januarja 1906.

Loterijske srečke.

Dunaj,	2. decembra	35	90	78	79	68
Gradec,	2. decembra	45	75	35	78	36
Trst,	25. novembra	3	43	46	68	71
Linc,	25. novembra	36	21	15	22	20

Posestvo

hiš. št. 23 v Spodnji Zadobrovi, katero obseva
hišo in gospodarska poslopja, njive, travnike in
gozd s površjem 14 oralov, se prostovoljno prodaja.

Natančneje pojasnila v pisarni dr. Albina
Kapus, odvetnika v Ljubljani, Marije Terezije
cesta št. 2. 2541 D 1-1

Potrebujemo izvežbanega žagarja

na navadno žago. Plača po dogovoru, ali na
dan ali pa od komada, služba stalna, stanovanje
za neoženjenega prosto. Ponudbe na naslov: Vod-
stvo knez-nadbiskupove pile Kobildol-Mla-
dice, pošta Lidže v Bosni. 2566 3-1

Trgovski učenec

iz poštene hiše, 14 do 15 let star, s prav dobrimi
šolskimi spričevali, se sprejme v večjo ljubljansko
trgovino, kjer ima tudi trgovski šolski poduk in
vso oskrbo razun obleke brezplačno. 2567 3-1

Ponudbe naj se pošljejo na uprav. „Domo-
ljuba“ v Ljubljani z nadpisom „Trgovski učenec“.

Japonske
božične lilije

Ako postavite čebulice v ste-
kleno posodo v sobi, morete opa-
zovati nagel in zanimiv razvoj in
o Božiču imate najlepši cvet. -
Pošiljam po Avstro-Ogrski in Nem-
čiji 4 čebulice s stekl. posodo za
K 2 50, 12 komadov s 3 posod. za
K 7.—, 24 kom. s 6 posod., za 13 K
40 vlin., 48 kom. z 12 posod. za
K 25-50. Navod zahtoj.

Teofil Ziegler,

Dunaj VI., Mariahilferstrasse 31.
Vvoz redkih cvetl. čebulic in cvetlic
2478 D 2 2

Prepričajte se! Najboljše in naj-
novejših vrst **gepeljnih motorov,**
mlatilnice in slamoreznice, trombe, cevi,
klinje in žage dobite v skladišču

Fran Zemana, Ljubljana

Poljanska cesta 24. 1778D 12-8

B vsi prvi hišni zdravnik v zdravnišču Alland
za bolne na pljučih

Med. univ. dr. August Levičnik

naznanja uljudno, da ordinira za notranje bolezni
vsak dan od pol 9.—10. ure dopoldne in od
2.—3. ure popoldne (ob nedeljah in praznikih samo
dopoludne) v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 11
(pritličje). 2479 D 2-2

Lepa
priložnostna darila!

Krasna darila za raz. prileki kakor
ure, veržice, križce, obeske, pr-
stane, zapestnice, sploh narazlič-
nejšo zlatino in srebrnino v mo-
dernem secesijonističnem slogu
po najnižjih cenah priporoča
p. n. občinstvu,

Fran Čuden

urar in trgovec v
Ljubljani,
Prešernove ulice, filijalka
na Mostnem trgu.

Novi ceniki tudi po pošti
brezplačno. 256 52-44

Naprodaj imam

mlin s petero tečaji in stopami, dobro
urejen, z novo zidanim **pohištvom,**
zraven hlev in svinjaki, okoli hiše pro-toren sadni
vrt in gojzda. Cena in podrobnosti se zvedo pri
lastniku **Janezu Biček v Mošnjah št. 32,** pošta
Rad. Ljica, Gorenjsko. 2480 D 2-2

Podpisani slav občinstvu uljudno javi,
da bode ordiniral vsako soboto

v Škofjiloki

v stanovanju gosp. dr. Zakrajčeka za
zobobolne.

Vsakovrstne plombe, operacije, vstav-
ljanje novih zob in celih zobovij itd. itd.

Dr. A. Praunseis,

2477 D 3-2 zobozdravnik v Ljubljani.

Dva konjska hlapca

(vsak k enemu paru konj), ki morata biti oženjena,
proti mesečni plači 7 glđ, prostemu stanovanju za
družino, prosto njivo in drva, sprejme takoj Alojzij
Šlajpah, veleposestnik, Velika Loka, Dolenjsko.
2315 D 3-3

Preklic.

Usojam se tem potom naznaniti, da potnik
g Martin Pečnik ni več opravičen prejemati na
moj račun plačil ali naročil. 2562 1-1

Fran Stupica, Ljubljana.

Zaloga strešne opeke

raznih tovarn je pri 2560 1-1

F. Pečniku v Domžalah.

Priporočajo vsak dan pri

pljučnih boleznih, katarih, oslovskem

kašlju, škrofulozi, influenci

mnogoštevilni profesorji in zdravniki.

Ker so ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo,
zahtevajte vedno: izvorni zavitek „Roche“.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,

Basel (Švica).

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo
telesa, odstranjuje kašelj, izme-
tavanje gnoja, nočno potenje.

2209 D 44-4

Roche

Dobiva se z zdravniškim receptom
po 4 K steklenica.



Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah šte. 3

v lastni hiši, (poprej na Mestnem trgu
zraven rotovža),

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 1. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega sklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in petom c. kr. poštne hranilnice. 1131 D 11-8

Posojuje se na zemljišča po 4¹/₂% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Želodčne bolezni

so pogosto posledica zamarnenega motenja prebavljanja, ki nastopa ponavle kot pomanjkanje slasti, zagatenje telesa, gorečica, napenjanje, slabosti, slab okus, glavobol itd. in se nemalokdaj izčimijo iz tega huđe motilne zdravja, če ne preprečimo tega o pravem času.

Kot izvrstno sredstvo proti vsem nastankom pokvarjenega želodca so se že več desetletij kot Marijacejske kapljice splošno znane in priljubljene.

Bradyjeve želodčne kapljice

izvrstno obnašale kot tek zbujačice, želodec krapeče in malhko odvajalo sredstvo. Steklenica z navodilom vred stane 80 vin., dvojnata steklenica K 1-40.

Pri nakupu v lekarnah zahtevajte izrecno Bradyjeve želodčne kapljice in si ne dajte vsiliti drugih. Pazite na zavoj v rdečih zaklopnih škatlicah z Marijino podobo kot zaščitno znamenje in s podpisom *C. Brady*

Centralna zaloga C. Bradyjeva lekarna na Dunaju, I., Fleischmarkt Nr. 1397 razpošilja po povzetju ali če se pošlje denar naprej za K 5- šest malih ali K 4-50 tri velike steklenice franco brez daljnih stroškov. 2211 D 12-4

2 učenca za vrtnarsko obrt

se sprejmeta takoj

Luka Tomšič pri novem pokopališču
Tomačevo 53. 2571 2-1

Učenca za mizararsko obrt, sprejme takoj:

2565 1-1 **Jožef Wengar**, mizar

Koroška Bela št. 97, pošta Javornik.



378 D 20-18

Samo 6 dni!

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki

Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpl. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18,
nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Zaradi preselitve je pod ugodnimi pogoji naprodaj 2310 D 3-3

hiša v Črnomlju

na vogalu glavnega trga, pripravna za vsako obrt ali trgovino. Več pove Davorin Frančič, klobučar v Novem mestu.

Posestvo v Ilovci, št. 21

pri Ljubljani in sicer: hiša obstoječa iz sobe, kuhinje, veže in hleva za 3 glave, nadalje kozolec, 4 oral nivi in travnikov, pripravno za mlekarstvo, se ceno proda. — Več se poižve na Ilovci št. 20. 2563 1-1

Družinska pratika

za leto 1906.



„Družinska pratika“ za leto 1906

s krasno barveno sliko: Sveta družina na ovitku, je najlepša izmed slovenskih pratik. Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posamnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na debelo dobé jo mnogo ceneje pri naslednjih tvrdkah v Ljubljani:

Auer-Korenčan, F. M. Schmitt, J. Kordik, A. Krisper, H. Ničman, V. Petričič in H. Kenda.

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, v Istri in na Goriškem.

Izvirne tovarniške cene, reelno jamstvo.



Za vse vrste od najcenejše do najnovejše preciz ure zlatnine in srebrnine itd. Novo izboljšana sist Roskopf-patent natančno idoča K 4-., Železn. Roskopf K 5-., izvirna prima-Roskopf K 7-., s sekund. K 8-., nikelnasta Roskopf z dvojnimi plaščem K 6-50. Pristine srebrne remontoir-ure za gospode, dame in dečke K 7-., stenske ure K 9-., iste z godbo, vsako uro en komad igrajoč K 12-50, budilke z bitjem K 8-., z godbo K 10-., Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju izvozna trgovina

Ivan Žiwny, Dunaj XV/6

Mariahilfergürtel 37. 2318 D 5-3

Razpošiljajo se le dobre, regulir. ure z dobro sapirajoč. pokrovi. Velik cenik zaštoni.



Prave Roskopf-ure

6 mesecev na pokušnjo.

Nikelnasta ali jekl. sist.
Roskopf glid. 1-50
Strapaz-Roskopf s plomb. 2-
Z dvojnimi plaščem 3-40
Zlato-Double (kak. zlato) 3-50
Prava srebrna z enojnim plaščem 3-
Z dvojnimi plaščem 4-
S tremi močnimi plašči 5-
Navedene ure z rell-sliko Dev Marije, dalje dr. zvnim orlom, oračem in konjem 10 vr. več.



Stenska ura z godbo.

71 cm visoka, igra sama najlepše pesmi, valčke in koračnice. glid 6-
Brez godbe 4-
Z bitjem 4-50
Z bitjem, podobnim zvo- novim 5-
Nikelnaste budilke 1-
Z dvema zvoncema 2-
Z godbo 4-25
Ure s kukavico 3-40



Prava srebrna remontoir-ura

c. kr. puncirana

za gospode, dame in dečke.

Z enojnim plaščem glid. 3-
Z dvojnimi 4-
Z zlatimi robovi 5-
S 3 močnimi plašči 6-
14 kar. zlata od 8-
14 kar. zlata verižice od 10-
Srebrne verižice od -90
Uhani in prstani v največji iz- beri po tovarniških cenah.

3 leta pismeno jamstvo. Za neprimerno denar nazaj. Razpošilja se le po povzetju.

„Pri veliki tovarni ur“, Maks Böhnell, urar, Dunaj IV., Margarethenstrasse 38.

(6) Dobavitelj c. kr. državnih uradnikov. Ustanovljena 1840. Zahtevajte moj velik cenik. s 1000 slikami zastonj in poštine prosto. 1997

Pozor! Citaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

BOLESTIM ZDRAVLJE. SLABOMU JAKOST



Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzolino in vse druge bolezni, ki vsled

mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron: zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 103, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem. 1421 D 10—9

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **12 stekleničic** (1 ducat) **5 K**, **24 stekleničic** (2 ducata) **8 K 60 v**, **23 stekleničic** (3 ducati) **12 K 40 v**, **48 stekleničic** (4 ducati) **16 K**, **60 stekleničic** (5 ducatov) **18 K**. Manj od 12 stekl. se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnihih in pljučnih bolečinah. — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **2 originalni steklenici 3 K 40 v**; **4 originalne steklenice 5 K 80 v**, **6 originalnih steklenic 8 K 20 v**.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naroči, e naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 103, Slavonija.



Koverta s firmo
in
trgovske račune
priporoča

Katoliška tiskarna



.. Dobra kuharica ..

v starosti 25 let, spretna v šivanju in perilu, z dobrimi spričevali, išče službe pri kaki dobri krščanski družini ali kakem župnišču. Naslov v upravnistvu. 2564 1—1

Suhe jedilne gobe

(la. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20—25 kg. **A. Šmyra**, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 1334 D 20—12

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana pofovalna - pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice 41

(18—17) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Prave Roskopf golddouble Savonnet
remont. ure s sidro



so najnovejše Roskopf. ure. Te imajo izborno in zajamč. natančno kolesje z dvojnimi pokrivali in s tremi prav močnimi gold- uble plašči in avtom. zapiralom. Golddouble je zlato podobna kovina, ki te podobnosti vendar ne izgubi. Radi krasne opreme te ure splošno občudujejo in jih ni lahko ločiti od pristno zlatih ur.

Cena glđ. 4'50

Tej primerna golddouble dvojni verižica za gospe glđ. 1'50. Vsaki uri je priloženo 3 letno pisмено jamstvo. Razpošilja le proti povzetju

Josip Spiering
Dunaj I. Postg. 2 15.
1905 D 10—7

Pozor Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo izgotovljenih

moških in ženskih oblek

domačega izdelka. Velika zaloga sukna, obuval, srajc, klobukov, kovčegov (kofrov), robcev, šerp itd. po zelo nizki ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tišlerjeve gostilne v Kolodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad.

278 D 24—20 **Marija Rovšek, trgovka**

Koledar za kmetovalce

pisal državni mlekarški nadzornik J. Legvart.

Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmetijske podružnice, posestnike, trgovce, mlekarnje itd.

Najlepše božično darilce za kmetijske sinove, zadržnike itd. itd. 2476 D 2—2

Vsebinska: Koledar za leto 1906; Poštne določbe; Živinoreja; Mlekarstvo; Vinoreja; Kletarstvo; Sadje-reja; Živinozdravništvo; Važne postave; Zapisnik za knjigovodstvo; Zapisnik za beležke.

Cena močno v platno vezane knjižice z žepnicama 1 K 80 h, s pošto 2 K. Pri naročilu od 10 kom. se razpošilja poštine prosto, na kar opozarjam posebno kmet. podružnice. — Naroči se pri založništvu

Ivan Bonač v Ljubljani.

Izvrstna prilika potovanja v

Ameriko

je sedaj čez

Hamburg

z najnovejšima parobrodoma, s katerimi je sigurnost vožnje najpopolnejša ter zibanje parobroda skoraj popolnoma preprečeno. Se več povejo številke o obsežnosti novih parnikov, katera se imenujeta

prvi: **Amerika**, 690 čevljev dolg, 74 širok, 54 globok, nosi 22.250 ton

drugi: **Kaiserin Augusta Viktoria** 25.000 "

toraj vsak še enkrat večji kakor veliki parniki, ki obsegajo samo po 8—12.000 ton. — Vožnja preko oceana samo okoli 7 dni. Potniki odhajajo ponedeljek, torek in četrtek vsakega tedna iz Ljubljane.

Na željo pošilja natančni poduk brezplačno zastopnik Hamburg - Amerika Linie

Fr. Seunig, Ljubljana
Dunajska cesta št 31.

775 D 17—17

O joj!

Zadužil me bo ta hudi kašelj!

Proti kašlju, hripavosti in zlezi naglo in gotovo učinkujejo

Eggerjeve pastile

1996 za prsa. D 6 izboren okus imajo in ne motijo teka. Škatljica 1 K in 2 K. Škof. za poskus 50 v. Dobivajo se v vseh avstrijskih lekarnah.

Hura!

Eggerjeve pastile so me naglo osvobodile.

Ugodna prilika.

Imam dvojno posestvo, eno v Mošnjah drugo v Spodnjem Otoku; prodam eno ali drugo, s posestvi ali brez nje pod prav ugodnimi pogoji. Obširnejša pojasnila daje **Matija Meglič**, v Spodnjem Otoku st. 6. 2444 D 3—2

Tovarniška vožnja.

Trajen, dober zaslužek dobi voznik z dovanjem in odvažanjem raznega blaga razun premoga na kolodvor in s kolodvora mesečno 120 do 140 vagonov. — Ponudbe pod „Tovarniška vožnja“ na upravništvo „Domoljuba“. 2447 D 2—2

Več mizararskih pomočnikov

sprejme takoj pod prav ugodnimi pogoji za stalno stavbeno delo s stroji in prostoročno, kakor tudi delovodjo, kateri se razume tudi pri strojih. — Natančna pojasnila daje **Jakob Homovc**, mehanično mizarstvo, Cerknica pri Rakeku. 2343 D 2—2



Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po imeni okroglo 4000 kom. takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le glid. 2-20 komad in glid. 4-20 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuovina, temnosivi, okolu 150 200 veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Različno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na Steiner-jevo komisijko razpošiljalnico združenih tovarn za koce, Dunaj II., Taborstrasse 27. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. 2220D 4-4

Velika naročila so došla od posestnika Gebauerja, Noisterniga, Malnita, župn. Bradyn, Lang, Rotter, Suchedoli, Lilgojeve tovarne itd.

Slovenci!

le

v domačo trgovino

pri 479 D 19-19

sv. Cirilu

In Metodu

sv. Cirilu

In Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1

nasproti loteriji

kjer se dobiva fino moško sukno, najnovejše volneno blago za ženske obleke. Najnovejše rute vseh vrst. Bela in rujava kotenina

po zelo nizkih cenah.

Poštena in prijazna postrrežba.

Zahvalj. se za doslej izkazano znanje.

Zahvalj. se za doslej izkazano znanje.

HERBĀBNY-jev podfosfornokislil apneni-železni sirup.

Ta pred 36 leti vpeljani, od mnogo zdravnikov odobreni in priporočeni

prsni sirup

Je sles odstranjujoče in kašelj pomirjačo sredstvo. Ker ima v sebi grunke tvarine vpliva na dober tek in prebavanje in pospešuje reditev. To za tvorjenje krvi tako važno železo je v tem sirupu v lahko asimilirani obliki zastopano. Zelo koristno je za slabotne otroke. posebno za utrjevanje kosti, ker ima v sebi fosforovo apneno sol.

Cena eni steklenici Herbānyjevega apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti 10 h več za zaviljanje. 2307 D 14-3



Svarilo! Svarimo Vas pred enakim ali podobnim umenom razširjenem, kar se tiče sestavi in učinka našega originalnega preparata, čisto različne ponaredbe našega že 36 let obstoječega fosfornokislilnega apneni-železnega sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahtevati „Herbānyjev apneni-železni sirup“ in na to paziti, da se bode zraven stoječa, oblastveno vknjižena varstvena znamka na steklenici nahajala.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljaltev:
Dr. A. Hellmanns Apotheke „zur Barmherzigkeit“
Wien, VII. Kaiserstrasse 73-75.
Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschlāger, I. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy; Beljak: L. Assmann, Jobst & Schneider; Brežice: G. Elsässer dediči; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl & Co; Celovec: P. Birnbacher vdova, P. Hauser & I. Pichler, V. Hauser & R. pl. Hillinger, H. Gutt; Crnomelj: P. Haika; Reka: M. Mizzan, F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler; Sovodenj: F. Kordon; Št. Vid: A. Reichel; Trbiž: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiterburg, P. Prendini dediči, T. Pigatti, Dr. J. Seravallo, A. Suttina, A. Siebich; Velikovec: I. Jobst; Volšperk: I. Huth.

Cementna zarezna strešna opeka iz portland-cementa in peska

Streha prihodnosti.
Patentirana v 30 državah.

Šingel Schutzmarke

Trepnejša in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice. 20 D 24-21

Edini izdelovatelj za Kranjsko
Janko Traun
izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Učenca od 14-16 let starega, čvrstelega in poštenihi starišev sprejme takoj v pouk Jožef Jesih, mesar, Medvode. 2353 D 2-2

Ohranitev zdravega - želodca -

tiči najprej v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napanjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je *dr. Rose balzam za želodec* iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

1, steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!
Vsi deli embalaže imajo postavno deponirano varstveno znamko.



Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v PRAGI
c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljati K 2-56 se pošlje velika steklenica in za K 1-50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogrške monarhije prosto.
Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschlāger, J. Mayr. 431 b 20 17

Friderik Hofmann-a naslednik.

Franc Keber

urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Dunajska cesta št. 12, Ljubljana.

Priporočam svojo bogato zalogo natančno preizkušenih žepnih ur, na pr. zlatih, srebrnih, nikelnastih in jeklenih. Raznovrstnih stenskih ur. 1135 14-14

V veliki izbiri verižic, obeskov, poročnih in drugih prstanov, uhanov, murčkov, zvezdic.

Za vsako uro se 2 leti jamči.

Dokler koledarji ne poidejo!

Zastonj in poštnine prosto - - - - -

pošljem na zahtevo posestnikom, obrtnikom in gostilničarjem pripraven **stenski koledar** za leto 1906. Pri naročbi zadostuje dopisnica na „Prvo kranjsko pošiljateljsko trgovino sukna in manufakturnega blaga 2561 1-1 - - -“

R. Miklauc, Ljubljana
Špitalske ulice št. 5.

Dokler koledarji ne poidejo!

Cunard Line.

Najprimernejša, najcenejša in dobra vožnja iz

Ljubljane v Ameriko.

je in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne da vsiljivo. Veliki moderno opravljeni snažni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsake 14 dni. Pouk in vozne liste daje oblastveno poiztržni zastopnik **Andrej Odasek**, dosluženi uradnik državnih železnic in h. št. posestnik v Ljubljani Stomškov ulice št. 2, blizu cerkve Srca Jezusovega. Kdor želi več pojasnil, naj to pismo povpraša ali pa pride osebno v pisarno. Po kolodvorih in cestah nikdo ne čaka in tudi na druge silne načine ni nabi. 2004 D 3